

IZVJEŠTAJ O RADU GONG-a

2009.

IZBORNI SUSTAV

Program Izborni sustav uključuje GONG-ove aktivnosti u vezi izbora kojima je cilj pridonijeti tome da hrvatski izborni sustav dosegne visoke demokratske standarde koji će osigurati transparentnost i političku participaciju svih informiranih dionika.

1. Promatranje izbora

GONG redovito prati rad tijela zaduženih za provedbu i organizaciju izbora, kao i samu izbornu kampanju, te potiče, organizira i educira građane Hrvatske da kao nestranački promatrači nadgledaju tijek izbornog procesa radi sprječavanja i/ili otkrivanja kršenja izbornog zakona i pravila, izvještavanja javnosti i jačanja povjerenja građana u izborni proces.

GONG je i tijekom 2009. godine uspješno surađivao s tijelima nadležnima za organizaciju izbora u Hrvatskoj.

▪ Lokalni izbori 2009.

GONG je tijekom lokalnih izbora 2009. pratio cjelokupni izborni postupak, s naglaskom na:

- **rad institucija nadležnih za izborni proces** (Državno izborno povjerenstvo, Središnji državni ured za upravu (SDU) – kasnije Ministarstvo uprave (MU), Agencija za elektroničke medije),
- **financiranje izbornih kampanja** (primjena pravila, poštivanje demokratskih standarda),
- **poštivanje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina** (zastupljenost manjina u lokalnoj i područnoj vlasti),
- izborni dan.

GONG je javnost redovito informirao i educirao o izbornom procesu kroz svoje internetske stranice www.gong.hr te medije objavom informacija, izvještaja i sl. U tu svrhu izrađeno je nekoliko vodiča koji su bili objavljeni na internetskim stranicama: **vodič za birače, vodič kroz lokalnu i područnu samoupravu, vodič za kandidate na lokalnim izborima, vodič za financiranje kampanja te vodič za stranačke i nestranačke promatrače.**

Prvi krug lokalnih izbora promatralo je **700 promatrača GONG-a**, od čega njih 92 u **46 mobilnih timova**, koji su promatrali izbore na više od 1.000 biračkih mjesta, dok je drugi krug promatralo **200 promatrača GONG-a**, od čega njih 80 u **40 mobilnih timova**, koji su promatrali na 540 biračkih mjesta.

Predizborno razdoblje bilo je obilježeno brojnim nedoumicama u vezi provedbe novog izbornog zakona, nedostatkom jasnih pravila promidžbe stranaka, lista i kandidata u medijima te financiranja izborne kampanje. Uvažavajući taj problem, GONG je organizirao **okrugli stol** na kojem su raspravljani neki od spomenutih problema, a o kojemu više detalja donosimo u nastavku izvještaja.¹

Konačni izvještaj GONG-a o lokalnim izborima objavljen je na www.gong.hr, a ovdje navodimo nekoliko najvažnijih nalaza i ocjena iz izvještaja.

GONG je zabilježio problem postojanja fiktivno prijavljenih građana (birača) na područjima uz granicu s Bosnom i Hercegovinom koji stvarno prebivaju u Bosni i Hercegovini. Uočeno je da je transparentnost financiranja kampanja ostala na niskoj razini, a zamjetan je bio i porast zlouporabe lokalnih resursa u predizbornoj kampanji, pri čemu nije poznato da je itko bio sankcioniran za tu vrstu Zakonom zabranjene zlouporabe lokalnih resursa.

Izborni dani u oba kruga su uglavnom provedeni u demokratskoj atmosferi koja je biračima omogućila ostvarivanje njihovog biračkog prava. No, sloboda izbora, tajnost glasovanja i dostojanstvo birača ozbiljno su narušeni u nizu sredina od strane pristaša pojedinih stranaka i kandidata, ali i pojedinih biračkih odbora, a o čemu je GONG izvještavao kroz dnevna priopćenja na dane izbora te u

¹ U dijelu u vezi inicijativa za izmjenu i poboljšanje izbornog zakonodavstva, točka 4.

konačnom izvještaju s izbora. Događanja tijekom izbornih dana detaljno opisana u priopćenjima GONG-a pokazuju da su tijekom izbornog procesa u nekim sredinama prekršena ljudska i građanska prava. Zabrinjavajućima su ocijenjeni i slučajevi kršenja zakona i procedure, kao i osnovnih demokratskih principa poput tajnosti glasovanja i slobode izbora zastrašivanjem i ucjenama koji su se događali na lokalnim izborima. U tom smislu, provedba i pojedini izdvojeni slučajevi kršenja zakona na ovim lokalnim izborima ne predstavljaju napredak u provedbi izbora u odnosu na lokalne izbore 2005. Pojedinačni slučajevi nasilja, ali i dojave o kupovini glasova (nuđenjem novaca, fotografiranjem listića), pokazuju da postoje ozbiljne sumnje kako postoje sredine u kojima se na protuzakonit način, počinjenjem kaznenih djela, borilo za vlast. Dodatno, zabilježen je veliki broj kršenja izborne šutnje i to od strane većeg broja stranaka i nezavisnih kandidata.

Nakon izbora lokalnim jedinicama preostalo je usklađivanje statuta s propisima o zastupljenosti nacionalnih manjina, koji mahom nisu bili usklađeni na vrijeme, odnosno prije izbora, te nije izvjesno je li sastav svih vijeća i skupština u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, što bi trebao nadzirati SDU (danas MU). GONG je u nekoliko navrata od MU tražio informacije o općinama, gradovima i županijama koji nisu uskladili svoje statute, a MU je odgovarao kako su statuti u postupku usklađivanja, a neke jedinice su bile posebno upozorene od MU da usklade svoje statute. GONG nastavlja s praćenjem usklađivanja statuta.

▪ **Predsjednički izbori 2009.**

GONG je tijekom predsjedničkih izbora 2009. pratio cjelokupni izborni postupak, s naglaskom na:

- **praćenje rada institucija nadležnih za izborni proces** (Državno izborno povjerenstvo, Ministarstvo uprave, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, diplomatska i konzularna predstavništva RH, Agencija za elektroničke medije),
- **praćenje financiranja izbornih kampanja** (primjena pravila, poštivanje demokratskih standarda te praćenje troškova oglašavanja)
- **praćenje medijske kampanje s ciljem analize sadržaja poruka i kampanja predsjedničkih kandidata kroz projekt „Ad Watch“** (u suradnji sa studentima Fakulteta političkih znanosti smjera Politički marketing).

GONG je **birače i biračice redovito informirao i educirao o izbornom procesu kroz svoje internetske stranice www.gong.hr te medije** objavom informacija i izvještaja. U tu svrhu izrađeno je i nekoliko vodiča koji su objavljeni na internetskim stranicama: **Vodič kroz predsjedničke izbore, Vodič kroz popise birača i glasanje izvan mjesta prebivališta, Vodič za kandidate, Vodič za financiranje kampanja te priručnici za stranačke i nestranačke promatrače.**

Dodatno, GONG je u cilju što boljeg promatranja izbornog procesa svim izbornim stožerima predsjedničkih kandidata ponudio besplatnu edukaciju o promatranju izbora na koju se odazvao samo izborni stožer Nadana Vidoševića.

Predsjedničke izbore u cijeloj Republici Hrvatskoj promatralo je **55 mobilnih timova** na uzorku od 10% biračkih mjesta odabranih statističkom metodom, **u Bosni i Hercegovini 11 mobilnih timova** te promatrači **u Njemačkoj** (samo drugi krug), **SAD-u i Švicarskoj**. GONG je zaprimio izvještaje s 758 biračkih mjesta u prvome i 710 u drugome izbornome krugu.

Ocjena GONG-a je da su izbori organizirani i provedeni korektno. Zamijećen je napredak u radu od strane većine institucija nadležnih za izborni proces, osim Ministarstva uprave, koje je svojim djelovanjem učinilo korak unatrag. Izborni proces nije bio u potpunosti transparentan zbog manjkavosti u regulaciji financiranja izbornih kampanja, a neadekvatnost izborne regulacije uočena je i što se tiče ponašanja medija i kandidata tijekom izborne kampanje.

Predizborno razdoblje bilo je obilježeno nedoumicama u vezi provedbe izbora koje se posljednjih nekoliko godina uglavnom ponavljaju - pitanja ažurnosti popisa birača u inozemstvu, primjene propisa o financiranju izbornih kampanja, obaveze medija. Predstavnici GONG-a u više su navrata u javnim nastupima isticali potrebu promjene i poboljšanja propisa (tehnička provedba izbora, ažuriranje popisa birača, financiranje kampanja, obaveze medija, informiranost i edukacija birača, usklađivanje ostalih zakona) s ciljem povećanja transparentnosti i legitimnosti. Pri tome je naglašeno kako interes dionika za izbore samo ili uglavnom u vrijeme izbora, rezultira ponavljanjem istih tema i problema za svake

izbore. Uvažavajući taj problem, GONG je organizirao **okrugli stol** na kojem su raspravljani neki od spomenutih problema, a o kojemu više detalja donosimo u nastavku izvještaja.²

Ipak, opća je ocjena GONG-a da su izbori većinom provedeni u demokratskoj atmosferi koja je biračima omogućila ostvarivanje njihovog biračkog prava, a sudionici izbora bili su u velikoj mjeri informirani o svojim pravima i obvezama. Izborna kampanja bila je fokusirana na niz različitih tema koje se ne tiču izravnih ovlasti predsjednika Republike, a zbog loše regulacije medijske kampanje te činjenice da regulatorna tijela ne raspolažu konkretnim alatima za sankcioniranje, u određenim trenucima kampanja je prelazila granicu dobrog ukusa. Regularnost financiranja izbornih kampanja bilo je teško pratiti, o čemu više navodimo u nastavku izvještaja.³

Tijekom trajanja izbornog procesa i pred njegov početak, GONG je održao više sastanaka s predstavnicima Misije OEES/ODIHR-a koji su također, ograničeno promatrali izbore u Hrvatskoj te su neke od primjedbi GONG-a na provedbu izbora, našle svoje mjesto i u izvještajima OEES/ODIHR-a.

Konačni izvještaj GONG-a o predsjedničkim izborima objavljen je na www.gong.hr.

▪ **Izbori u drugim zemljama**

- **Bugarska:** Dragan Zelić je sudjelovao u misiji OEES/ODIHR-a kao dugoročni promatrač na parlamentarnim izborima u Bugarskoj u srpnju 2009.

- **Albanija:** Maja Kočiš sudjelovala je u srpnju u misiji promatranja parlamentarnih izbora OEES/ODIHR-a u Albaniji kao kratkoročna promatračica.

- **Kosovo:** ENEMO misija je u listopadu 2009. godine započela misiju promatranja lokalnih izbora na Kosovu. U misiju je upućeno 8 promatrača GONG-a koji su promatrali izbore u prvom i drugom krugu.

- **Ukrajina:** Članovi GONG-a Mihael Rukavina i Joško Belotti sudjelovali su u ENEMO misiji za predsjedničke izbore 2010. u Ukrajini kao dugoročni promatrači od prosinca 2009.

- **Libanon:** Dragan Zelić je sudjelovao u misiji NDI-a kao kratkoročni promatrač na parlamentarnim izborima u Libanonu u lipnju 2009.

- **Makedonija:** Vesna Kesić i Anton Finderle su u ožujku i travnju sudjelovali u OEES/ODIHR misiji promatranja predsjedničkih izbora kao kratkoročni promatrači.

Ostalo:

- ❖ Rujan – Mihael Rukavina je sudjelovao na treningu za promatrače koji se održao u Bukureštu (Rumunjska), u organizaciji NEEDS-a.
- ❖ Studeni – Petar Ležaja sudjelovao je na treningu za promatrače koji se održao u Bjelorusiji, u organizaciji OEES/ODIHR-a.

2. Inicijative za izmjenu i poboljšanje izbornog zakonodavstva

GONG izrađuje komparativne analize izbornog zakonodavstva, potiče javne rasprave te aktivno zagovara izmjene i poboljšanje izbornog zakonodavstva Republike Hrvatske, s ciljem dostizanja zapadnoeuropskih standarda. Tijekom izvještajnog razdoblja bavili smo se sljedećim:

1. Suradnja s Državnim izbornim povjerenstvom (DIP)

Tijekom lokalnih i predsjedničkih izbora u 2009. godini GONG je aktivno pratio rad DIP-a.

² U dijelu u vezi inicijativa za izmjenu i poboljšanje izbornog zakonodavstva, točka 5.

³ U dijelu u vezi inicijativa za izmjenu i poboljšanje izbornog zakonodavstva, točka 3.

GONG je prije i nakon izbora poticao javne rasprave o problemima na lokalnim izborima organizirajući zajedno s Pravnim fakultetom **okrugle stolove**⁴ te u suradnji s Fakultetom političkih znanosti **okrugli stol** u vezi predsjedničkih izbora⁵, a na kojima su sudjelovali i predstavnici DIP-a, prisustvovao sjednicama DIP-a na kojima se dodatno informirao o njegovom radu, a i uputio je DIP-u određeni broj pitanja u vezi pojašnjenja organizacije i provođenja izbora pismenim putem. Suradnja GONG-a s izbornim tijelima na svim razinama bila je korektna, uz grube iznimke i nerazumijevanje od strane pojedinih izbornih tijela.

GONG je nakon prvog i drugog kruga **lokalnih izbora** obavio uvid u izborne materijale i strukturu nevažećih i važećih listića, na malom uzorku, pri čemu su utvrđeni **primjeri loše educiranosti članova biračkih odbora**. Naime, utvrđeno je da je dio listića koji su proglašeni nevažećima, trebalo biti proglašeno važećima, prema pravnom stajalištu Ustavnog suda (odluka o izbornim sporovima iz 2009. godine). Budući da nije uočena pravilnost proglašavanja listića nevažećima za samo jednu određenu stranku ili kandidata, ovo pokazuje da nije riječ o namjernom pokušaju utjecanja na rezultat, već da su **birački odbori bili nedovoljno educirani i nesigurni u svome radu**. Zamijećen je i **visok postotak nevažećih listića u nekim županijama u usporedbi s lokalnim izborima za predstavnička tijela 2005. godine**, što može govoriti i o manjkavo educiranim biračima i biračkim odborima, ali i o negativnom stavu birača prema kandidatima i politici. O svim tim saznanjima GONG je obavijestio javnost putem konferencije za novinare i internetskih stranica udruge te izvještaja o provedbi lokalnih izbora.

Jedan od značajnijih problema na **predsjedničkim izborima** bio je glasanje izvan mjesta prebivališta u drugom krugu. DIP je u nekoliko navrata službeno zatražio od Ministarstva uprave da se omogući glasanje biračima koji će se nalaziti izvan mjesta prebivališta u 2. krugu, a nisu se do 12. prosinca registrirali za glasanje izvan mjesta prebivališta. Ova DIP-ova inicijativa potvrdila je i GONG-ove zahtjeve prema MU-u u vezi ovog pitanja.

GONG je u svojim javnim nastupima naglašavao činjenicu kako je **izostala sveobuhvatnija kampanja informiranja i edukacije birača** od strane DIP-a, kako **za lokalne, tako i za predsjedničke** izbore na što je upozorila i Ograničena promatračka misija OESS-a.

Udruge CESI, GONG i Mreža mladih Hrvatske uputile su DIP-u, nakon **lokalnih izbora**, zajedničku zamolbu da se ubuduće za izbore učine dostupnim podaci uz pomoć kojih je moguće pratiti provedbu Zakona o ravnopravnosti spolova (prema kojem su političke stranke dužne kandidirati 40% žena na listama) i mjera Nacionalnog programa za mlade koji kao jednu od mjera utvrđuje i poticanje političke participacije mladih.

Dodatno, kako bi se izbjegle nejasnoće na izborni dan te u cilju potpunog i vjerodostojnog izvještavanja o rezultatima **predsjedničkih izbora**, GONG je pozvao DIP da se oglasi i upozori medije da na primjeren način objavljuju izlazne ankete (*exit polls*), tj. da pozovu medije da educiraju gledatelje o izlaznim anketama i rezultatima tih anketa, što je DIP i učinio.

S obzirom na uvjete rada, opseg posla, pravni okvir kojim mnoge stvari nisu bile regulirane, ocjena je GONG-a da je DIP organizirao i proveo lokalne, te posebno predsjedničke izbore na korektan i transparentan način, postavljajući više standarde. No, pred DIP-om stoje brojni izazovi u narednom razdoblju u kojem bi se trebao dodatno angažirati i etablirati kao neovisno, stručno i profesionalno tijelo koje pokreće i provodi izbornu reformu te podiže razinu educiranosti, povjerenja i participacije građana u izbornom procesu. Od DIP-a se očekuje proaktivno djelovanje i u razdoblju kad nema izbora.

Tijekom 2009. godine GONG je nastavio pratiti rad DIP-a s ciljem izrade **izvještaja u sjeni o radu DIP-a**.

2. Popisi birača

GONG je tijekom izvještajnog razdoblja pratio probleme u vezi popisa birača kroz lokalne i predsjedničke izbore 2009.

⁴Više u nastavku izvještaja u ovome dijelu, pod točkom 4.

⁵Više u nastavku izvještaja u ovome dijelu, pod točkom 5.

Jedan od tih problema je **problem fiktivnih prebivališta**, pa je tako nakon inicijative GONG-a prema Ministarstvu unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: MUP) u vezi ovoga pitanja, SDUU zatražio od svih ureda državne uprave u županijama (za koje je MUP ustvrdio da su nadležni) da odmah po primitku policijske odjave prebivališta brišu osobe iz popisa birača, uz naglasak kako je nužno da se sve policijske prijave o promjeni prebivališta obrade isti dan, a ukoliko je potrebno i prekovremenim radom, u svrhu sprječavanja netočnosti u popisu birača.

Za predsjedničke izbore, GONG je javno pozvao MU da između dva kruga izbora **omogući izdavanje potvrdi biračima za glasanje izvan mjesta prebivališta u 2. krugu**, međutim MU je to odbio mada je iz objašnjenja vidljivo da su važeće odredbe Zakona o popisima birača sadržajno iste onima koje su se primjenjivale za izbore 2000. i 2005. te da je tek nedostajalo volje od strane MU da to omogući. GONG je, dodatno, MU-u uputio **nekoliko upita u vezi vođenja popisa birača i podataka o glasanju van mjesta prebivališta**, a i na druge načine propitivao rad MU (primjerice, upitom u vezi pružatelja informatičkih usluga za vođenje popisa birača).

GONG je tijekom izvještajnog razdoblja imao značajne medijske nastupe u vezi popisa birača u svim dnevnim novinama, kao i na vodećim televizijskim postajama i portalima.

3. Financiranje izbornih kampanja i političkih stranaka

GONG je nastavio s aktivnostima zagovaranja unaprjeđenja Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata kroz praćenje transparentnosti financiranja izbornih kampanja na lokalnim i predsjedničkim izborima 2009., ali i kroz analizu godišnjih financijskih izvještaja političkih stranaka za 2008. godinu.

Lokalni izbori

U odnosu na prošle lokalne izbore za članove predstavničkih tijela 2005., na lokalnim izborima 2009. godine **nije bilo značajnijeg pomaka u reguliranju financiranja izbornih kampanja** te su izbori ostali u jednakoj mjeri netransparentni.

GONG je javno upozoravao na problem **zloupotrebe javnih resursa** u kampanjama, te na slučajeve u kojima su **korišteni tajni osobni podaci** građana u svrhu kampanje.

Uz vrlo slab i **manjkav pravni okvir** bilo je gotovo nemoguće pratiti financiranje izbornih kampanja jer su se kandidati financirali sredstvima političkih stranaka, različitim donacijama na državnoj i lokalnoj razini putem trećih osoba, kandidati su bili u koalicijama s drugim kandidatima, itd. Stoga su Transparency International Hrvatska i GONG u travnju pozvali stranke, liste i kandidate na lokalnim izborima da:

1. do početka službene kampanje, odnosno do 30. travnja, javno objave iznose koje namjeravaju potrošiti u kampanji;
2. najkasnije 7 dana prije održavanja izbora, odnosno do 10. svibnja, javno objave i dostave nadležnom izbornom povjerenstvu preliminarne izvještaje o visini i izvorima sredstava za kampanju te imena donatora;
3. najkasnije 14 dana nakon objave službenih rezultata izbora javno objave i dostave nadležnom izbornom povjerenstvu finalne izvještaje o visini i izvorima sredstava za kampanju te visinu i strukturu troškova u kampanji.

Pored neadekvatnog pravnog okvira većina političkih stranaka i kandidata nije odlučila poštivati dobru demokratsku praksu te **nije objavila prijevremene financijske izvještaje**. GONG je nakon izbora zatražio od gradskih izbornih povjerenstava Grada Zagreba, Osijeka, Rijeke i Splita preslike prijevremenih financijskih izvještaja i informacije o kandidatima koji nisu predali izvještaje. Jedino je GIP Osijek dostavio preslike izvještaja, a ostala izborna povjerenstva su usmeno javila da, sukladno Zakonu, nisu dužna objavljivati prijevremene financijske izvještaje. Zatraženo je mišljenje i DIP-a koji je također naveo kako nadležna izborna povjerenstva nemaju obvezu objave prijevremenih financijskih izvještaja, ali i da nema zakonske zapreke da se izvještaji prije izbora objave te da se na pisani zahtjev dostave zainteresiranoj strani. Izborna povjerenstva su nakon izbora trebala objaviti konačne izvještaje o financiranju kampanja, ali se ti **izvještaji iz 556 općina i gradova te 21 županije ne mogu pronaći na jednom mjestu** što otežava dostupnost i analizu samih izvještaja, na što je GONG više puta javno ukazivao.

S obzirom na to, GONG je u izbornom izvještaju zaključio da pravni okvir i praksa na lokalnim izborima **nisu zadovoljili minimalne standarde transparentnosti** financiranja izbornih kampanja, kao ni standarde političke odgovornosti prema građanima (biračima i poreznim obveznicima) te da javnost nije dobila odgovore o tome tko financira koju opciju i u kojem iznosu. Ta je činjenica izuzetno važna, budući da bez transparentnog financiranja predizbornih kampanja nema transparentnog izbornog procesa i borbe protiv političke korupcije.

Predsjednički izbori 2009.

GONG i Transparency International Hrvatska (TIH) su 19. studenoga 2009. pozvali sve kandidate da sukladno Zakonu:

1. čim prije javno objave iznose koje namjeravaju potrošiti u kampanji;
2. najkasnije 7 dana prije održavanja prvog kruga izbora, odnosno do 20. prosinca, javno objave i dostave DIP-u prijevremena izvješća o visini i izvorima sredstava prikupljenih za troškove izborne promidžbe te imena donatora;
3. najkasnije 15 dana nakon održavanja prvog kruga izbora, odnosno do 10. siječnja 2010., javno objave i dostave DIP-u podatke o visini i izvorima sredstava utrošenih za izbornu promidžbu te visinu i strukturu troškova u kampanji.

Mediji, a posebice nacionalne TV, radio i novinske kuće pozvane su da u višem cilju transparentnosti izbora javno objave cjenike svojih usluga oglašavanja za kampanju te iznos ukupnih troškova uplaćenih za izbornu promidžbu svakog kandidata i time odigraju svoju korektivnu ulogu.

Svi kandidati su dostavili DIP-u svoje prijevremene izvještaje o visini i izvorima sredstava prikupljenima za troškove izborne promidžbe.

I uz iznimno kvalitetan pravni okvir vrlo je **teško nadzirati transparentnost financiranja izbornih kampanja**, a posebno je teško kada je, kao što je slučaj u Hrvatskoj, pravni okvir nedostatan i manjkav. Postojeća pravna regulativa nije omogućila nadzor financijskih izvještaja, posebice s obzirom na tumačenja nadležnih institucija⁶, tako da su kandidati mogli navoditi iznose prihoda i rashoda znajući da navedeno niti jedna institucija neće provjeravati. Ovakva situacija u direktnoj je suprotnosti s, od svih stranaka i kandidata, proklamiranom borbom protiv korupcije, što ukazuje na diskrepanciju između riječi i djela političke elite, a što je i GONG naglasio u izvještaju o predsjedničkim izborima.

GONG i TIH pokušali su pratiti vrijednosti oglašavanja u TV programima i tiskovinama, bez izračuna ostalih troškova poput:

- vanjskog oglašavanja, oglašavanja na nacionalnim i lokalnim radio postajama, lokalnim TV postajama, oglašavanja u BiH te internet oglašavanja,
- uredskih troškova (najam, režije, telefon, poštarina),
- troškova dizajna, pripreme, tiskanja te nabave promotivnih materijala,
- organiziranja skupova (najam pozornice, razglasa, prostora, izvođača),
- putnih troškova i smještaja,
- ugovora o radu, djelu, autorskih i studentskih ugovora,
- troškova volontera.

Praćena je količina oglašavanja od početka službene kampanje 19. studenoga 2009. do 10. siječnja 2010. putem agencije MEDIApuls koja je bilježila količinu i trajanje **spotova na 4 nacionalne TV postaje**, praćeni su **oglasima u svim dnevnim novinama (13) te tjednicima, dvotjednicima, mjesečnicima (49)**. Potrebno je naglasiti kako se radi o bruto vrijednost zakupljenog oglasnog prostora, tj. **dodatni komercijalni popusti** na količinu i plaćanje unaprijed, **nisu bili uključeni**. Također, u kalkulaciju vrijednosti oglašavanja **nije bilo uključeno doniranje oglasa od strane poduzeća ili drugih subjekata**. Takvi oglasi i popusti trebali su biti iskazani kao donacija i navedeni u izvještajima. U procjenu vrijednosti oglašavanja **nisu bili uključeni troškovi PDV-a, ako ih je bilo**. Nekoliko dana prije izbora, 23.12., održana je konferencija za medije na kojoj su GONG i TIH iznijeli agencijski izračun vrijednosti oglašavanja u predizbornoj kampanji **do 20. prosinca**⁷.

⁶ Iako je donesen Zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata (NN br. 01/07), GONG je dobio mišljenja Državnog ureda za reviziju i MU-a koja su ukazivala da se navedeni Zakon ne primjenjuje na nezavisne kandidate na predsjedničkim izborima jer je na snazi Zakon o financiranju izborne promidžbe za izbor predsjednika Republike Hrvatske (NN br. 105/04). Zakon o financiranju izborne promidžbe za izbor predsjednika Republike Hrvatske sastoji se od 7 članaka i potpuno je kozmetičke naravi te, uz to što ima brojne druge nedostatke, ne propisuje nikakve sankcije.

⁷ Detaljnije na <http://www.gong.hr/news.aspx?newsID=3111&pageID=191>

GONG je zajedno s TIH-om reagirao na **primanje anonimnih donacija putem govornih automata i sms-a⁸. Istaknuto je da su anonimne donacije uplaćene na bilo koji način, pa tako i putem telefona i SMS-a, nezakonite.** Pozdravljeno je i očitovanje DIP-a kojim se ukazuje na činjenicu da zabrana anonimnih donacija postoji kao standard i u hrvatskome izbornom zakonodavstvu, premda nije specifično regulirana za predsjedničke izbore. Upozoreno je kako je **zabranjeno i korištenje uredskih prostorija, službenih vozila i uredske opreme državnih tijela, općina, gradova i županija za potrebe izborne promidžbe** te bi trebalo također istražiti i sankcionirati eventualna korištenja službenih telefona i uredske opreme u tim institucijama za davanje telefonskih i sms donacija pojedinim predsjedničkim kandidatima.

Godišnji financijski izvještaji stranaka

GONG je tijekom godine **pratio objavljivanje godišnjih financijskih izvještaja političkih stranaka**, a nakon što je Hrvatski sabor javno objavio nalaze o provedenoj reviziji godišnjih izvještaja, izradio je i **kratku analizu najčešće utvrđenih prekršaja u poslovanju političkih stranaka kao i prekršaje učinjene sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata.**

Vijeće GONG-a oglasilo se priopćenjem u kojem je istaknuto da se početnim uvidom u nalaze Državne revizije ponovno utvrđuje niz nepravilnosti i prekršaja koji, kao i 2008. godine, nameću pitanje potrebe pokretanja prekršajnih postupaka i utvrđivanja odgovornosti onih koji su propise prekršili. To bi dovelo do daljnjeg povećanja transparentnosti i omogućilo razlikovanje manjih prijestupa od neodgovornog poslovanja. S obzirom da nadležne institucije prošle godine nisu slijedile Zakon, Vijeće GONG-a je zatražilo da nadležne institucije ozbiljnije shvate svoj posao i osiguraju jednakost svih građana pred zakonom. Nije poznato da su nadležne institucije poduzele bilo kakve radnje kako bi sankcionirale eventualne nepravilnosti u radu političkih stranaka.

GONG je tijekom izvještajnog razdoblja imao značajne medijske nastupe u vezi financiranja političkih stranaka i izbornih kampanja u svim dnevnim novinama, kao i na vodećim televizijskim postajama i portalima.

4. Okrugli stolovi povodom lokalnih izbora

S obzirom da je Hrvatska uvela izravan izbor općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te novi sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave, nekoliko mjeseci prije lokalnih izbora nisu bile jasno razgraničene ovlasti predstavničkih tijela i izvršne vlasti.

Stoga je GONG zajedno s Pravnim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu organizirao zajednički okrugli stol o lokalnim izborima i mogućim problemima u funkcioniranju općina, gradova i županija nakon izbora, a upućen je i apel da se izmjene propisi u cilju poboljšanja pravnog okvira i izbjegavanja mogućih blokada funkcioniranja lokalne i područne samouprave.

Na okruglom stolu su sudjelovali Vladimir Šeks, potpredsjednik Sabora; Antun Palarić, državni tajnik u SDUU; Josip Kregar, dekan Pravnog fakulteta te predstavnici institucija zakonodavne, izvršne i lokalne vlasti, institucija i udruga koje se bave izbornim procesom, kao i stručni pojedinci koji se izborima i lokalnom samoupravom bave niz godina.

Mjesec dana nakon okruglog stola Sabor je usvojio i poboljšao pravni okvir funkcioniranja lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U listopadu 2009. GONG je ponovno s Pravnim fakultetom u Zagrebu organizirao sličan okrugli stol na kojemu su predstavljene analize provedbe lokalnih izbora, problemi kohabitacije i odgovornosti čelnika u općinama, gradovima i županijama, a ponovno se apeliralo na daljnje izmjene propisa u cilju poboljšanja pravnog okvira i izbjegavanja mogućih blokada funkcioniranja lokalne i regionalne samouprave.

5. Okrugli stol povodom predsjedničkih izbora

U studenom 2009. godine, GONG je zajedno s Fakultetom političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu organizirao okrugli stol povodom predsjedničkih izbora 2009./2010.

⁸ <http://www.gong.hr/news.aspx?newsID=2901&pageID=191>

Na skupu su bili predstavljeni izazovi provođenja predsjedničkih izbora s aspekta popisa birača, predizbornih kampanja, uloge medija i financiranja izbornih kampanja. Na okruglom stolu su sudjelovali i prisustvovali predstavnici DIP-a, Ministarstva uprave, Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Državnog ureda za reviziju, HRT-a kao i predstavnici ostalih institucija i udruga koje se bave izbornim procesom, kao i stručni pojedinci koji se izborima bave niz godina.

Javnost i mediji su imali priliku detaljnije se upoznati i informirati o predsjedničkim izborima, a predstavnici institucija su odgovarali na mnogobrojna pitanja od strane predstavnika akademske zajednice, stručnih udruženja, medija, studenata...

Okrugli stol na temu predsjedničkih izbora bit će organiziran i po završetku svih izbornih radnji u 2010. godini, kako bi se javnosti predstavio izvještaj GONG-a o provedbi predsjedničkih izbora te dale dodatne preporuke za unaprjeđenje izbornog procesa.

4. Prvi put biram – edukacija srednjoškolaca

Projekt „Prvi put biram“, nastao je 2001. godine, s ciljem poticanja mladih na aktivnije sudjelovanje u političkom životu. S obzirom da učenici završnih razreda srednjih škola navršavaju 18 godina te time stječu biračko pravo, namjera nam je bila upoznati i informirati najmlađe birače o njihovim pravima te o važnosti uključivanja i sudjelovanja građana u demokratskim procesima.

U 2008. godini započela je **osma sezona projekta** koji je 2006. godine dobio i nagradu Vijeća Europe, a radionice su provođene do veljače 2009. godine. Tijekom osme sezone, održane su 432 radionice, u kojima je sudjelovalo više od 10.000 učenika, a koje je provodilo 13 educiranih GONG-ovih trenera/predavača. Osim kroz informacije koje su dobili tijekom radionice, učenici su se dodatno mogli educirati i putem edukativnih brošura o izborima i biračkom pravu te o zagovaranju, od kojih su po primjerak dobili svi učenici na radionicama.

! Nakon osam sezona provođenja projekta, ukupno je 160.000 maturanata sudjelovalo u 5.736 radionica. U projekt se tijekom godina uključilo 288 škola, što čini oko 80% ukupnog broja svih srednjih škola u Republici Hrvatskoj. GONG je ovime zaključio provođenje projekta „Prvi put biram“ te ubuduće neće biti tražena sredstva za njegovo provođenje, a navedene brojke govore o velikom uspjehu i doseg koji je projekt ostvario te uz to što ga smatramo jednim od najuspješnijih projekata GONG-a, smatramo da smo kroz ovaj projekt trajno doprinijeli edukaciji i motivaciji osam generacija hrvatskih građana za aktivno uključivanje u političke procese.

5. Ostale aktivnosti

- ❖ Vanja Škorić u siječnju je sudjelovala na **Savjetovanju o lokalnoj samoupravi i lokalnim izborima**, koje je organizirala Udruga općina.
- ❖ Dragan Zelić u veljači je sudjelovao na okruglom stolu „**Lokalna samouprava i izravni izbori – medijsko praćenje izbornih kampanja**“ u organizaciji HRT-a.
- ❖ Sandra Pernar u veljači je sudjelovala na okruglom stolu „**Žene na lokalnim izborima 2009.**“, u organizaciji Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora.
- ❖ Dragan Zelić je u travnju i studenom u Zadru sudjelovao na **edukaciji novinara iz lokalnih medija** gdje je održao izlaganje na temu lokalnih i predsjedničkih izbora i problema s kojima se GONG susretao na izborima. Edukaciju su organizirali ProEduca, Sveučilište u Zadru, HURIN i Zaklada Konrad Adenauer.

DOBRO UPRAVLJANJE

Program Dobro upravljanje uključuje GONG-ove aktivnosti kojima je cilj pridonijeti dosezanju visokih standarda upravljanja institucija i obnašatelja političke vlasti koje odlikuju poštenje, odgovornost te otvorenost spram javnosti.

1. Zakon o pravu na pristup informacijama

Dostupnost informacija u posjedu tijela javne vlasti jedno je od temeljnih prava građana, a načelo otvorenosti jedno je od temeljnih načela demokratske vlasti.

GONG je po četvrti puta proveo **godišnje istraživanje provedbe Zakona o pravu na pristup informacija**, u razdoblju od siječnja do rujna 2009. godine. Istraživanje je pokazalo sljedeće rezultate: na 39 posto zahtjeva upućenih tijelima javne vlasti od strane volontera-građana odgovoreno je u skladu s procedurom (69 od 177 zahtjeva), a **na preko 60 posto zahtjeva nije odgovoreno u skladu sa Zakonom**. Uspoređujući podatke iz istoga istraživanja za 2008. godinu, može se primijetiti da je došlo do pada u broju zahtjeva koji su odgovoreni u skladu sa zakonskim rokom – u 2008. godini na njih 49,4 posto odgovoreno je u skladu s procedurom. Izazovi provedbe Zakona ostaju slični kao i u proteklim godinama – tijela javne vlasti dodatno se trude saznati podatke podnositelja zahtjeva i kontaktirati ih putem mobitela i telefona (7 slučajeva), neka tijela naplaćuju preslike dokumenata znatno iznad tržišne (stvarne) cijene, neka jednostavno ignoriraju zahtjeve građana. Izvještaj je javno objavljen i predstavljen na konferenciji za novinare ispred zgrade Vlade RH.

Neke od slučajeva unutar istraživanja tijekom 2009. godine GONG je izabrao kao pokazne studije, odlučivši iskoristiti sve pravne mehanizme na raspolaganju kako bi **testirao mogućnosti ostvarivanja prava na pristup informacijama u Republici Hrvatskoj**. Stoga je za dva predmeta pokrenut upravni spor.⁹

Transparency International Hrvatska i GONG su ponovili i ove godine **akciju „Imamo pravo znati!“ obilježavajući Dan prava na pristup informacijama tijekom rujna i listopada**. U sklopu akcije GONG i TIH provodili su mjesec dana **medijsku kampanju** putem TV spotova, održavali konferencije za medije u hrvatskim gradovima, dijelili materijale i brošure na štandovima i gostovali u lokalnim medijima. Cilj akcije i kampanje bio je pojasniti kako građani mogu koristiti ZPPI da bi učinili svoj život boljim i svim tijelima javne vlasti koja će za to biti zainteresirana pomoći da ga što djelotvornije primjenjuju. Za potrebe akcije tiskane su **brošure i majice**.

GONG je proveo i objavio kratku **usporedbu hrvatskog Zakona o pravu na pristup informacijama i Konvencije Vijeća Europe o Pravu na pristup službenim dokumentima** koja je stupila na snagu tijekom 2009. godine (Hrvatska još nije ratificirala Konvenciju), pokazujući razlike između postignutih međunarodnih standarda i hrvatskog Zakona. Konkretno, hrvatskom Zakonu nedostaju test javnog interesa i test proporcionalnosti, jasne odredbe o tome koji iznosi mogu biti naplaćeni u svrhu ostvarivanja prava na pristup informacijama te brza i efikasna žalbena procedura.

Predstavnici GONG-a su na **stručnom savjetovanju "Pravo na pristup informacijama i zaštita osobnih podataka u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave"** koji je organizirala Akademija lokalne demokracije u Zadru i Puli u tijekom 2009. godine za predstavnike jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, predstavili rezultate istraživanja provedbe prava na pristup informacijama te preporuke za unapređenje provedbe i izmjenu Zakona o pravu na pristup informacijama. Dodatno, predstavnici GONG-a izlagali su i na **stručnom savjetovanju Hrvatskog novinarskog društva** tijekom 2009. godine u sklopu projekta Pravo novinara na informaciju.

U ožujku 2009. godine **GONG je analizirao službeno Vladino izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za 2008. godinu**, našavši brojne nelogičnosti i nepodudarnosti sa svojim izvješćem o provedbi Zakona za istu godinu. Primjerice, službeno izvješće nije sadržavalo brojne slučajeve odbijanja zahtjeva za pristup informacijama za koje je GONG posjedovao originalnu dokumentaciju. Dodatno, od više od 4000 tijela javne vlasti, koliko ih se nalazi na službenom popisu tijela javne vlasti, samo njih 748 dostavilo je svoje podatke Vladi za potrebe službenog izvješća. Stoga

⁹ Više se može saznati iz izvještaja o provedbi istraživanja u 2009. godini, objavljenog na www.gong.hr.

je GONG **javno predstavio svoju analizu i problematizirao metodologiju i sadržaj službenog izvješća**. Zastupnici u Hrvatskom saboru koristili su analizu GONG-a kao argumente za izlaganja tijekom rasprave o službenom izvješću.

Tijekom cjelokupnog izvještajnog razdoblja, GONG se u brojnim navratima pojavljivao u medijima povodom pitanja u vezi prava na pristup informacijama te odgovarao na brojne upite novinara, građana i raznih organizacija.

Tijekom studenog 2009. godine GONG je započeo pripreme za nastavak sljedećeg kruga istraživanja o provedbi Zakona za 2010. godinu.

2. Ostale inicijative za transparentnost rada tijela javne vlasti

Aktivnosti državnih institucija moraju biti javne te služiti građanima, s obzirom da su građani ti koji stvaraju potrebu za postojanjem navedenih institucija te iste financiraju plaćanjem poreza. Uvažavajući činjenicu da državne institucije ne bi ni postojale kad ne bi bilo građana, GONG se bavi inicijativama zagovaranja čiji je cilj da institut javnosti i transparentnosti postane pravilo u Republici Hrvatskoj.

1. Transparentnost rada Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske

U okviru svog djelovanja, GONG je nastavio pratiti transparentnost rada tijela javne vlasti, posebice Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske.

GONG je nastavio **nadzirati provedbu Pravilnika o javnosti rada Hrvatskog sabora**.

GONG je od početka mandata trenutne Vlade pratio transparentnost njena rada s ciljem izvještavanja javnosti o načinu rada i transparentnosti donošenja odluka, s naglaskom na pravovremeno objavljivanje dnevnih redova i materijala s otvorenih i zatvorenih sjednica Vlade te dostupnost i objavljivanje ostalih odluka. U tu svrhu, GONG je **pratio otvorene, zatvorene i telefonske sjednice Vlade RH**.

Redovito su pregledavane Internet stranice Vlade, vladina priopćenja za javnost, novosti, zakoni, a u nekoliko navrata od Vlade su zatražene odluke sa sjednica Vlade i pojašnjenja oko objave dokumenata na internetskim stranicama. **U ožujku 2009. godine GONG je javno objavio izvještaj o transparentnosti rada Vlade RH za 2008. godinu**. Izvještaj je pokazao da je Vlada nastavila kršiti principe dobrog vladanja, transparentnosti i odgovornosti prema građanima na način da je održavala brojne zatvorene sjednice, nije objavljivala sve odluke o dodjeli sredstava iz proračunskih rezervi te nije objavljivala sve sadržajne odluke u svojim priopćenjima sa zatvorenih sjednica. **Vlada je također odbila objaviti dnevne redove zatvorenih sjednica Vlade na zahtjev GONG-a**, označivši ih oznakom „vrlo tajno“.

2. Zakon o sprječavanju sukoba interesa u obavljanju javnih dužnosti

Zakon o sprječavanju sukoba interesa u obavljanju javnih dužnosti jedan je od temeljnih alata u borbi protiv korupcije. GONG je nastavio pratiti primjenu navedenog zakona putem sjednica i rada tijela zaduženih za njegovu primjenu: Povjerenstvo za sprječavanje sukoba interesa i Nacionalni odbor za praćenje provedbe Nacionalnog programa suzbijanja korupcije.

U lipnju 2009. godine **GONG je javno podržao** amandmane nezavisnog zastupnika g. Lesara u vezi uvrštavanja dokazanog sukoba interesa kao razloga za prestanak mandata izabranim predstavnicima nacionalne i regionalne / lokalne vlasti.

Dodatno, GONG je **izradio i objavio kratak vodič za građane o najvažnijim pitanjima sukoba interesa** koji se nalazi na Internet stranici GONG-a.

3. Zakon o golf igralištima

Aktivisti Zelene akcije, GONG-a i TIH-a nastavili su zajednički **upozoravati na štetnost usvojenog Zakona o golf igralištima tijekom 2009. godine**. Udruge su zajednički napisale i **uputile prijedlog za pokretanje postupka ocjene ustavnosti navedenog Zakona s Ustavom u siječnju 2009. godine**, pojašnjavajući na koje je sve načine prekršen Ustav usvajanjem takvog zakona.

U ožujku je Zelena akcija organizirala okrugli stol o Zakonu o igralištima za golf, na kojem je sudjelovala predstavnica GONG-a Suzana Jašić.

4. Promjene Ustava Republike Hrvatske

Tijekom jeseni 2009. godine, unutar Vlade i Sabora započeo je proces pregovora među političkim strankama u vezi promjene Ustava Republike Hrvatske, međutim, procesa javne rasprave o promjenama Ustava nije bilo. Stoga je GONG, u suradnji s nekoliko drugih udruga, organizirao javnu raspravu o promjenama Ustava i predložio amandmane na Ustav. **Udruge koje su sudjelovale u raspravi predložile su zajednički set amandmana i predstavile ih javnosti te započele niz sastanaka i lobiranja za njihovo uvrštavanje u službene prijedloge političkih stranaka.**

3. Projekt LOTUS

Tijekom 2009. godine, odnosno od početka prosinca 2008. do kraja studenog 2009. godine, **GONG je, u partnerstvu s Udrugom gradova**, uz financijsku podršku Europske unije kroz Phare 2006 program, provodio projekt **LOTUS (Lokalna Odgovorna i Transparentna Uprava i Samouprava)** čiji je cilj bio utvrditi **razinu transparentnosti** tijela lokalnih vlasti u Hrvatskoj.

U sklopu projekta provedeno je istraživanje kroz koje smo analizirali procedure i prakse dobrog upravljanja svih 556 lokalnih jedinica (općina i gradova) u područjima transparentnosti, suradnje s organizacijama civilnog društva i funkcioniranja mjesne samouprave. Projekt je provodio tim od 13 osoba, od čega je njih 6 prikupljalo od gradova i općina podatke potrebne za analizu. Podaci su prikupljeni od veljače pa do kraja travnja.

Preliminarni rezultati istraživanja predstavljeni su javnosti na konferenciji za novinare pred lokalne izbore koji su se održavali u svibnju te su privukli znatnu medijsku pozornost. Konačni rezultati predstavljeni su u listopadu, na godišnjoj skupštini Udruge gradova, kada su i dodijeljene nagrade najboljima, odnosno **najtransparentnijima: gradovima Rijeci, Opatiji, Kutini, Osijeku, Karlovcu, Čakovcu, Crikvenici i općini Viškovo** (poredani su prema ostvarenom rezultatu, od najvišeg prema nižem). Tih 8 jedinica ostvarilo je 75% ili više od ukupno mogućeg broja bodova u bodovanju provedenom u sklopu istraživanja i kao takve predstavljaju primjere dobre prakse među jedinicama lokalne samouprave u Hrvatskoj.

Izvještaj o provedenom istraživanju, koji uključuje i preporuke nadležnim tijelima, dostupan je na internetskim stranicama GONG-a - <http://www.gong.hr/page.aspx?PageID=185>, kao i **elektronska baza** u kojoj je moguće pretraživati detaljne podatke za pojedini grad/općinu ili uspoređivati rezultate za do četiri grada/općine - <http://www.gong.hr/survey/default.aspx>.

U sklopu projekta izrađen je i **Priručnik za odgovornu i transparentnu lokalnu vlast**, također dostupan na internetskim stranicama GONG-a, a koji bi trebao poslužiti svim lokalnim jedinicama, posebno onima koje su ostvarile slabije rezultate u istraživanju, da ih ubuduće poprave, čime će se dodatno doprinijeti razvoju demokracije i građanskog sudjelovanja na lokalnoj razini.

Projekt LOTUS je već znatno doprinio razvoju demokracije i građanskog sudjelovanja, kao i jačanju civilnog društva u Hrvatskoj, što je bio opći cilj projekta, budući da je kao rezultat objave istraživanja u određenim lokalnim jedinicama još tijekom provedbe projekta došlo do promjena na bolje kojima je omogućeno više građanskog sudjelovanja i uključivanja u proces donošenja odluka i općenito političke procese na lokalnoj razini, o čemu je dio gradova i općina putem dopisa izvijestio GONG u periodu između objave preliminarnih i konačnih rezultata istraživanja, a što je uzrokovalo i promjenu rezultata pojedinih lokalnih jedinica u istraživanju na bolje.

Iz medijskih napisa i priloga vidljivo je da je projekt s velikim uvažavanjem prihvaćen od strane nezavisnih opinion makera, političara i akademske zajednice, a rezultatima istraživanja poslužile su se u svojim projektima i druge organizacije civilnoga društva (npr. B.a.B.e.).

Uzevši sve navedeno u obzir, želja je nastaviti s provedbom projekta u pravilnim vremenskim razmacima od dvije godine kako bi se pratili trendovi i unaprjeđenja rada lokalnih vlasti te nagradilo one najbolje kao primjer ostalima. Stoga je GONG, ponovno u partnerstvu s Udrugom gradova, već aplicirao za financijska sredstva kojima bi se omogućila provedba ovog projekta u 2011. godini, a s obzirom na uspjeh ovog projekta, planiramo i provedbu sličnog projekta na nacionalnoj razini.

4. Europa u razredu – edukacija srednjoškolaca

Tijekom provođenja projekta „Prvi put biram“ nastavnici koji su sudjelovali u projektu predlagali su osmišljavanje slične radionice na temu Europske unije kako bi se dodatno educirala najmlađa glasačka populacija u Hrvatskoj. Slični prijedlozi i upiti stizali su i od samih učenika koji su sudjelovali na radionicama „Prvi put biram“, nezadovoljnih količinom i kvalitetom informacija o Europskoj uniji koju dobivaju, prije svega, iz medija.

Svjesni kompleksnosti tematike Europske unije i učinaka članstva Hrvatske u Uniji, kao i postojećeg obrazovnog programa koji dijelom pokriva teme Europske unije, u suradnji sa Službom za informiranje Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija razvili smo radionicu koja je prilagođena učenicima završnih razreda srednjih škola te na zanimljiv i interaktivan način objašnjava konkretne učinke članstva Hrvatske u Uniji, posebice što ono znači za mlade, njihovu mobilnost, obrazovanje i buduće zapošljavanje. Jedna od osnovnih poruka ove radionice je **poticanje mladih na objektivno razmišljanje o Europskoj uniji i smanjivanje predrasuda o Uniji koje su rezultat neinformiranosti i parcijalnih informacija o učincima članstva Hrvatske u EU**. Projekt smo počeli provoditi 2006. godine.

Početkom godine započela je treća sezona projekta koja je završila u prosincu. U 2009. godini, održane su **282 radionice** „Europa u razredu“ u **57 srednjih škola** širom Republike Hrvatske. U radionicama je sudjelovalo **oko 7.000 učenika** završnih razreda srednjih škola.

Također, krajem godine GONG je osigurao sredstva za nastavak provedbe projekta u 2010. godini kroz IPA EU INFO program, pri čemu će u novoj sezoni projekta biti odrađene i dodatne aktivnosti – provedba istraživanja o znanju i interesu učenika za teme u vezi EU te treninzi edukaciji o EU za nastavnike u srednjim školama.

*! Nakon tri sezone provođenja projekta na području cijele Republike Hrvatske, **30.900 maturanata** sudjelovalo je u **1.192 radionica**. Od 350 srednjih škola u Republici Hrvatskoj u projekt se tijekom tri sezone uključilo 160 srednjih škola i gimnazija.*

5. Projekt „Misli globalno, djeluj lokalno!“

Cilj projekta „Mislim globalno, djelujem lokalno!“ je pružiti mogućnost mladima između 14 i 19 godina starosti da razviju vještine potrebne za aktivno sudjelovanje u procesima donošenja odluka na lokalnoj razini. Time se želi utjecati na promjenu negativnog stava koji mladi općenito imaju prema politici, pružajući im mogućnost da preuzmu odgovornost za provođenje i financiranje dogovorenih mjera na lokalnoj razini. Originalna ideja je razvijena u Instituut voor Publiek en Politiek (IPP – nizozemskom Centru za političku participaciju) i GONG je prva organizacija koja je provela taj projekt u jugoistočnoj Europi, krajem 2006. godine u Gradu Rijeci.

Dan akcije, središnji događaj projekta „Mislim globalno, djelujem lokalno!“, **po četvrti je put održan 5. studenog 2009. godine u Gradu Rijeci**. Tijekom Dana akcije **90-ak riječkih srednjoškolaca**, radeći u 10 malih grupa, razvijalo lokalne projekte na **temu "Identitet mladih"**. Učenici su uz pomoć koordinatorica grupa, GONG-ovih volontera i volonterki, tijekom prve polovice dana promišljali zadanu temu, te su razrađivali projektne ideje u projektne prijedloge. U drugom dijelu dana učenici su se pripremali za prezentaciju svojih projekata te donošenje odluke o najboljem projektu na sjednici *ad hoc* formiranog gradskog Vijeća mladih.

Za provedbu najboljeg projekta jedne grupe učenika Grad Rijeka osigurao je iznos od 10.000 kuna, ali ove godine po prvi put učenici nisu uspjeli postići potrebnu većinu na sjednici Vijeća mladih te je naknadno, u dogovoru s gradonačelnikom Rijeke Vojkom Obersnelom, dogovorena **provedba projekata 3 grupe učenika** koje su osvojile najveći broj glasova na sjednici Vijeća.

Ključna aktivnost u realizaciji pobjedničkih projekata dogodila se je dana 5. prosinca 2009. kada je održan „umjetnički“ dio projekta Dana akcije pod nazivom „Putovanje kroz riječku glazbenu povijest: 'Od Zajca do Urbana'“. On je uključio: izložbu fotografija Gregora Bogdanovića "SubKultura" na kojoj je kroz fotografije velikog formata prikazan dio riječke subkulture, kao dijela riječkog identiteta; predavanje o riječkoj glazbi kroz povijest „Od Zajca do Urbana“; recital mladog riječkog umjetnika

Vlade Dumanića, kao uvod u predstavljanje audio instalacije „Rijeka glazbe“ koju su, kao i predavanje, u potpunosti osmislili i izradili učenici iz radne skupine. Završni dio programa je činila projekcija videa „Trzalica u Palchu“ u kojem su prikazani isječci snimki RiTV-a s nastupima neafirmiranih riječkih bendova. Nakon projekcije, prisutni su se nastavili družiti uz slušaonicu „Riječki glazbeni vremeplov“ koju je vodio mladi riječki DJ Lerga.

Uz već tradicionalni riječki, u 2009. godini organizirani su i dani akcije u Zaboku i Pazinu.

Dan akcije u Zaboku održan je 23. siječnja, a u njemu je sudjelovalo **43 učenika zabočkih srednjih škola**. Oni su, uz podršku i koordinaciju GONG-ovih aktivista i zaposlenika gradske uprave, cijeli dan proveli u izradi projekata na **temu kreativnog provođenja slobodnog vremena mladih**.

Podijeljeni u pet grupa došli su do niza ideja, no kako se trebalo odlučiti samo za jednu, pred njima je bio težak odabir te je na kraju pobjedu odnio projekt pod nazivom Festival mladih Zabok, grupe T - kao vuha, i to tek u četvrtom krugu glasovanja Vijeća mladih, nakon dugog pregovaranja i koaliranja među grupama.

Pobjednički projekt je realiziran 7. ožujka. Osmišljene aktivnosti okupile su mlade, ali i starije Zabočane. Najmlađi su uživali u crtanju kredom po glavnom trgu, oni malo stariji izrađivanju predmeta iz gline i plastelina te slikanju temperama. Vrijeme za srednjoškolce podijeljeno je u dva dijela - karaoke, koje su bile za zagrijavanje te rock i punk koncerte šest lokalnih bendova: T kao krava, Dirty rockers, Mitra, Gluha vuha, Fixis i Nautilus.

Dan akcije u Pazinu održan je 25. studenog 2009. godine. Toga dana **57 učenika i učenica** Srednje škole i gimnazije „Juraj Dobrila“ iz Pazina bilo je podijeljeno u 6 grupa koje su razvijale prijedloge projekata na **temu „Volontiranje“**. U Pazinu su bila potrebna svega dva kruga glasovanja kako bi se izabrao „pobjednički“ projekt jedne grupe učenika, grupe pod nazivom „Krofnice“.

Grupa „Krofnice“ svojim projektom poželjela je obilježiti Međunarodni dan volontera u suradnji sa dječjim vrtićem „Olga Ban“ u Pazinu. Pomoću kreativnih radionica pokušali bi probuditi duh volontiranja kod djece te im pomogli u oslikavanju zida u sklopu dječjeg vrtića što bi ostalo kao trajna uspomena na taj dan. Osim toga, predloženo je da djeca izrađuju kreativne radove na temu volontiranja. Nakon oslikavanja zida, na glavnom trgu bio bi postavljen štand na kojem bi bili distribuirani prigodni letci sa svim informacijama o volonterskim udrugama sa područja Grada Pazina.

! Grad Rijeka nominirao je projekt „Misli globalno, djeluj lokalno“ kao Naj-akciju za djecu i mlade te je projektu dodijeljena Povelja za uzorno provedenu akciju za djecu i mlade 2006. godine. Ta se Povelja dodjeljuje izabranim gradovima između onih koji sudjeluju u inicijativi Gradovi i općine prijatelji djece, koju je 1996. godine pokrenuo UNICEF.

6. Izgubljen-nađen – Vodič za ostvarivanje prava i interesa građana pred javnim institucijama

Drugo izdanje knjižice „Izgubljen-nađen – Vodiča za ostvarivanje prava i interesa pred javnim institucijama“, namijenjeno svim građanima koji se žele upoznati sa svojim pravima, s ciljem olakšavanja njihova snalaženja među javnim institucijama kako bi efikasno ostvarili svoja prava i interese, tiskano tijekom 2006. godine u 12.700 primjeraka distribuirano je tijekom 2007. i 2008. godine.

No, elektronsko izdanje Vodiča dostupno je na <http://www.gong.hr/page.aspx?PageID=38> i ono se redovito ažurira, a građani mogu pronaći na istoj internetskoj stranici i pdf verziju Vodiča.

U 23 tematski podijeljena poglavlja, nalaze se odgovori na najčešća pitanja i probleme s kojima se građani susreću u svakodnevnom životu – uz upute kome i kako se obratiti, kao i navođenje zakona i propisa u kojima je moguće pronaći detaljnija objašnjenja.

7. Ostale aktivnosti

- ❖ Sandra Pernar u veljači je sudjelovala na **predstavljanju projekata u sklopu PHARE 2006** koje je organizirao Ured za udruge, a održalo se u EU Info centru u Zagrebu. Sandra je predstavila GONG-ov projekt LOTUS.
- ❖ Sandra Pernar u veljači je sudjelovala na **okruglom stolu „Hrvatska: umorna od EU reformi?“**, u organizaciji Akademije za politički razvoj.
- ❖ Dragan Zelić u ožujku je sudjelovao na **okruglom stolu „Položaj nacionalnih manjina u kontekstu predstojećih ustavnih promjena“**, u organizaciji Savjeta SDP-a za ljudska prava, civilno društvo i pravni sustav.
- ❖ Sandra Pernar u rujnu je sudjelovala na **godišnjoj konferenciji Akademije za politički razvoj** u Zadru, na kojoj je predstavila rezultate istraživanja u projektu LOTUS.
- ❖ Dragan Zelić u prosincu je sudjelovao na **okruglom stolu „Teritorijalno ustrojstvo Republike Hrvatske“** u organizaciji Ministarstva uprave.
- ❖ Igor Bajok i Vanja Škorić uspješno su tijekom godine završili **sudjelovanje u Policy Fellowship Programu Instituta Otvoreno društvo** u sklopu kojeg su sudjelovali na dvije dodatne radionice te izradili policy istraživanje na temu "Citizen Participation in Public Decision-Making: How Sub-national Governments Can Support Citizen Engagement and Institutionalize Participatory Practices" (Građansko sudjelovanje u procesu donošenja odluka: Kako lokalne vlasti mogu potaknuti uključivanje građana i institucionalizirati prakse sudjelovanja građana). Istraživanje će biti objavljeno nakon dovršetka konačne verzije s komentarima mentora.

AKTIVNI GRAĐANI

Program Aktivni građani uključuje GONG-ove aktivnosti koje promiču aktivizam, educiraju te potiču građane i organizacije civilnog društva na aktivizam i suradnju.

1. Razvoj volonterstva

Predstavnica GONG-a, Vanja Škorić, **nastavila je tijekom 2009. godine sudjelovati u radu Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva**. Odbor je dovršio novi Pravilnik o dodjeli državne nagrade za volontiranje te dao prijedlog u vezi promjene Zakona o radu u članku zakona u vezi upotrebe termina volontiranje za opis stažiranja. Dodatno, na inicijativu Odbora je Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je, u vezi populariziranja i razvoja volonterstva kroz sustav obrazovanja, poslalo dopis svim ministarstvima sa zamolbom za izvješćem o dosad poduzetim aktivnostima u cilju popularizacije i razvoja volonterskog rada.

2. Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja i provedbe zakona, drugih propisa i akata

Premda je izrada Kodeksa, kao dokumenta koji treba dati osnovne smjernice za uključivanje relevantnih dionika civilnoga društva u sve segmente postupaka donošenja novih zakona i drugih propisa, bila predviđena među prioritarnim mjerama Operativnog plana provedbe Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, Kodeks tijekom 2007. i 2008. (kada je bio krajnji rok za njegovo usvajanje), nije usvojen.

Zadnje što je javnosti bilo poznato u vezi Kodeksa jest da je tekst Kodeksa bio završen u ljeto 2008., međutim Vlada ga nije usvojila, a tijekom 2009. godine nije bilo moguće saznati u kojoj je fazi izrada izmijenjenog teksta Kodeksa.

Izmijenjeni tekst Kodeksa sa značajno smanjenim obavezama za uključivanje relevantnih dionika civilnoga društva u sve segmente postupaka donošenja novih zakona i drugih propisa, usvojen je na zatvorenoj sjednici Vlade krajem 2009. godine. **GONG je, u suradnji s nekoliko udruga, izradio analizu i kritike usvojenog promijenjenog teksta Kodeksa i uputio ga institucijama, uz osudu**

načina na koji je Kodeks donesen. Također, budući da Kodeks predviđa donošenje smjernica za njegovu primjenu, udruge su pozvale da u taj proces budu uključene organizacije civilnog društva. Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske u pismenom odgovoru udrugama najavio je izradu smjernica za primjenu navedenog Kodeksa te široku javnu raspravu o njima.

3. Zagovaračka mreža

Početak 2009. godine GONG je započeo provedbu projekta Zagovaračka mreža. Ciljevi koji su se željeli postići projektom bili su povećanje razine i ažurnosti informacija o zakonodavnoj aktivnosti Hrvatskoga sabora i Vlade te povećanje broja i opsega zagovaračkih aktivnosti organizacija civilnoga društva. Zagovaračka mreža trebala je pridonijeti sudjelovanju u oblikovanju i praćenju javnih politika od strane civilnoga društva, unaprjeđenju integriteta demokratskih institucija društva i vladavine prava te povezivanju organizacija civilnoga društva na zajedničkim platformama djelovanja, odnosno u konačnici projekt pridonosi većoj demokratizaciji te razvoju civilnoga društva u Hrvatskoj.

Svoj interes za sudjelovanje u Zagovaračkoj mreži do kraja godine iskazalo je preko **20 organizacija civilnog društva i aktivista**, a suradnja se ostvarivala preko ustanovljene mailing liste.

Tijekom 2009. godine nekoliko puta tjedno na listu su slani dnevni redovi sa sjednica Vlade i Sabora, priopćenja sa zatvorenih i otvorenih sjednica Vlade, najave sjednica odbora uz upute kako prisustvovati sjednici odbora, informacije iz Narodnih novina, stručni članci i medijske najave.

Informacije koje su slale članice Zagovaračke mreže

Jedan od ciljeva projekta je bila međusobna razmjena informacija među svim članicama Zagovaračke mreže. Članice su bile vrlo aktivne te su slale informacije o Zaključku Vlade o Provedbenom programu Nacionalne strategije razvojne suradnje Republike Hrvatske za 2010. godinu, otvorena pisma Vladi RH, informacije o okruglim stolovima, informacija o ukoru Republike Hrvatske od Europskoga odbora za socijalna prava zbog homofobije u školskim udžbenicima, itd.

Zajedničke inicijative

Rezultat povećane razine i ažurnosti informacija o zakonodavnoj aktivnosti Hrvatskoga sabora i Vlade koje su primali OCD-ovi, kao i ostalih korisnih informacija iz Hrvatske i EU-a, pridonijeli su zajedničkim inicijativama od kojih izdvajamo:

- Inicijativa za izmjenu finansijskih i administrativnih nelogičnosti u vezi rada udruga,
- Zajednička reakcija upućena Uredu za udruge Vlade Republike Hrvatske (UZUVRH) u vezi netransparentnog načina usvajanja Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata,
- Okrugli stol OCD-ova na temu ustavnih promjena,
- Zajednička potpora Zelenoj akciji povodom pritisaka Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva na Zelenu akciju,
- Inicijativa za kandidate OCD-ova za članove Programskog vijeća HRT-a.

Iako je projekt imao osiguranu finansijsku podršku samo za 2009. godinu, GONG će nastaviti s provođenjem ove aktivnosti i u 2010. godini, s obzirom na njegovu uočenu vrijednost u smislu jačanja organizacija civilnog društva u Hrvatskoj i poboljšanja uvjeta za njihov rad.

4. Radio GONG

Projekt Radio GONG je medijski projekt koji je GONG proveo u partnerstvu s lokalnim radio postajama. Cilj projekta bila je proizvodnja i emitiranje mjesečnih radio emisija na lokalnim postajama širom Hrvatske, s ciljem informiranja i educiranja javnosti o pojmovima koji se često koriste u javnom, političkom i medijskom prostoru Hrvatske, a tiču se političke kulture i društvenog angažmana građana i građanki. **U projektu su sudjelovale 32 lokalne radio postaje** koje su besplatno emitirale emisije producirane u okviru projekta.

Producirano je **12 desetominutnih emisija** u kojima su obrađene sljedeće teme: Društveno odgovorno poslovanje, Društveni integritet, Korupcija, Lokalni izbori, Javno mnijenje, Mediji i etika, Održivi razvoj, Filantropija, Pravo na pristup informacijama, Civilno društvo, Zagovaranje, Volonterstvo. Sve emisije, osim što su bile emitirane u programima lokalnih radio postaja, dostupne su za preuzimanje i slušanje na internetskim stranicama GONG-a – www.gong.hr.

Projektom se željelo građane educirati, ali i utjecati na razvijanje kritičkog promišljanja među građanima o pojavama iz njihove neposredne blizine, ali i općenito na pojave u hrvatskom političkom životu.

Osim edukativnog djelovanja na slušateljstvo, namjera je bila projektom Radio GONG edukativno utjecati i na same novinare lokalnih postaja kako bi ubuduće i oni sami stvarali slične sadržaje u svojim programima i tako dodatno pridonijeli razumijevanju pojmova koji se tiču dobrog upravljanja (na svim razinama i u svim sektorima) te građanskog angažmana u društvu, pridonoseći u konačnici razvoju civilnog sektora te demokratskim procesima u hrvatskom društvu.

S obzirom na interes lokalnih radio postaja i njihovih slušatelja za ove emisije, želja nam je projekt na neki način nastaviti te smo u tom smislu već aplicirali za sredstva.

4. Civilno društvo i država – suradnja u provedbi mjera suzbijanja korupcije

S obzirom da je jedno od načela i ciljeva Strategije suzbijanja korupcije u RH unapređivanje suradnje između civilnog društva i nadležnih tijela javne vlasti, GONG je održavao kontakte s predstavnicima Ministarstva pravosuđa i USKOK-a te sudjelovao na nekoliko predavanja i okruglih stolova u vezi provođenja Strategije suzbijanja korupcije u RH.

Ministarstvo pravosuđa, Ured za udruge Vlade RH, GONG i Transparency International su u lipnju 2009. u Hrvatskom saboru organizirali **okrugli stol Prvih godinu dana provedbe Akcijskog plana uz Strategiju suzbijanja korupcije – postignuća i izazovi**.

Na okruglom stolu GONG je istaknuo potrebu donošenja Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata te potrebe praćenja provedbe i učinkovitosti mjera iz Akcijskog plana uz Strategiju suzbijanja korupcije. Taj prijedlog je Ministarstvo pravosuđa prihvatilo te nekoliko mjeseci kasnije objavilo Analizu praćenja provedbe i učinkovitosti mjera.

GONG se na okruglom stolu osvrnuo i na izvršenje mjera te zaključio kako je dobro da se uglavnom na vrijeme izvršavaju mjere koje se tiču izmjena i donošenja propisa koji predstavljaju temelj za uspješnu borbu protiv korupcije. Međutim, istaknuta je potreba da se i ostali propisi (primjerice, izmjene ZPPI-a) trebaju na vrijeme poboljšati kako je predviđeno Akcijskim planom. Također, izražena je zabrinutost da se ispunjavanje mjera čini na brzinu i samo kako bi se ispunili rokovi Akcijskog plana, a bez organizacije stručnih javnih rasprava, odnosno značajnijeg uključivanja organizacija civilnoga društva i drugih dionika u konzultacije, što bi doprinijelo njihovoj kvaliteti. Prvenstveni cilj bi trebao biti kvalitetno provođenje anti-korupcijskih mjera, a tome svakako pridonosi uključivanje svih zainteresiranih dionika od postupka oblikovanja mjera i propisa, pa do njihove provedbe.

5. Suradničke aktivističke akcije

• Tijekom godine, GONG je bio uključen u **aktivnosti "Prava na grad" i Zelene akcije u vezi Cvjetnog trga i Frankopanske ulice** i to podrškom koja im je pružena kroz savjete te odazivom na pripreme sastanke i volontiranjem u javnim akcijama, kao i sudjelovanjem na javnim skupovima, poput okruglog stola „Kakav grad želimo?“ koji je održan u travnju.

6. Pravna pomoć i savjeti

Građani mogu primiti pravne savjete od GONG-a, bilo da posjete ured osobno ili da nam se obrate putem telefona, elektronske pošte ili slanjem faxesa. Na upite građana odgovaramo izravno, a ukoliko su njihova pitanja izvan područja kojima se bavimo, upućujemo ih na državne institucije (npr. Ured za ljudska prav Vlade RH, pučkog pravobranitelja itd.) ili organizacije civilnog društva koje bi im mogle pomoći.

U ovom izvještajnom razdoblju pružili smo **savjete u ostvarivanju prava na pristup informacijama** brojnim institucijama i organizacijama te građanima i novinarima. Brojni upiti odnosili su se i na sudjelovanje građana u procesu donošenja odluka te na **lokalne i predsjedničke izbore**.

7. GRIF

U sklopu GONG-a u 2009. godini je počeo djelovati GRIF odjel (Gong računovodstvo i financije). GRIF je dodatna djelatnost GONG-a čiji je cilj stjecanje prihoda za samofinanciranje GONG-a, ali koja doprinosi i razvoju drugih organizacija civilnoga društva.

GRIF odjel specijaliziran je za pružanje knjigovodstvenih i administrativno-financijskih usluga udrugama. GRIF tim su tijekom 2009. godine činila dvojica zaposlenika, a u sljedećoj godini je planirano njegovo širenje, odnosno zapošljavanje dodatnih osoba.

Zaposleni u GRIF-u servisiraju zadovoljne udruge korisnice usluga GRIF-a - njih 7 za sada, uz GONG, a stalno su u potrazi i za novim klijentima, kako bi ostvarili daljnji rast i razvoj GRIF-a. GRIF posluje uspješno od samog osnutka, odnosno ostvaruje prihod te doprinosi osnovnom cilju zbog kojeg je i osnovan, samofinanciranju GONG-a. Uz to, GRIF olakšava funkcioniranje udruga korisnica s obzirom da ih rasterećuje od poslova vođenja financija, a bez da znatno opterećuje njihov proračun.

8. Ostale aktivnosti

- ❖ Suzana Jašić i Sandra Pernar sudjelovale su u ožujku/travnju u radu **radne skupine za ocjenjivanje projekata udruga pristiglih na natječaj Ureda za ljudska prava**.
- ❖ Suzana Jašić u ožujku je sudjelovala na okruglom stolu „**Novinarstvo na internetu**“ u organizaciji Hrvatskog novinarskog društva.
- ❖ Sandra Pernar u ožujku je sudjelovala na **okruglom stolu „Hrvatska kao pružateljica međunarodne razvojne pomoći – uloga organizacija civilnog društva“**.
- ❖ Suzana Jašić u travnju je u Rijeci sudjelovala na **okruglom stolu „Ususret lokalnim izborima – smanjivanje rizika od korupcije u jedinicama lokalne samouprave“**, u organizaciji Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije. Održala je izlaganje na temu transparentnosti rada tijela javne vlasti.
- ❖ Suzana Jašić u lipnju je sudjelovala na **konferenciji „Cenzura, Mediji, Hrvatska“**, u organizaciji Open Society Institute-a.
- ❖ Mihael Rukavina sudjelovao je u rujnu na **Danima udruga Virovitičko-podravske županije** gdje je predstavio rad GONG-a građanima i podijelio im neke od GONG-ovih tiskanih materijala.
- ❖ Sandra Pernar u rujnu je sudjelovala na okruglom stolu povodom Međunarodnog dana demokracije na temu „**Demokracija i politička tolerancija**“ koji je u Hrvatskome saboru organizirala Interparlamentarna unija. Sandra je održala izlaganje na temu okruglog stola iz perspektive organizacija civilnog društva.
- ❖ Sandra Pernar u rujnu je sudjelovala na **treningu za trenere** na temu „**Aktivni građani za bolju Europu**“ u organizaciji udruge Babe, na kojem je održala predavanje o institucijama EU i mogućnostima uključivanja u procese donošenja odluka na EU razini.
- ❖ Sandra Pernar i Dragan Zelić u listopadu su sudjelovali na **radionici o međuagencijskoj suradnji u provođenju i nadzoru antikorupcijskih programa**, u organizaciji Ministarstva pravosuđa i Veleposlanstva Velike Britanije.
- ❖ GONG je u suradnji s Gradom Rijekom organizirao u Rijeci **skup „Ususret izborima za Savjet mladih – Imaš savjet, iskoristi ga!“**. Na skupu su sudjelovali predstavnici GONG-a Igor Bajok i Suzana Jašić.
- ❖ Dragan Zelić u studenome je održao tri **radionice za članove vijeća romske manjine** u Čakovcu, u organizaciji udruge Autonomni centar - ACT, a na teme demokracije i sudjelovanja građana.
- ❖ Mirela Travar u studenome je sudjelovala na **Konferenciji o provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije**, koju su u Dubrovniku organizirali Ured za ljudska prava Vlade RH, CMS i Pučki pravobranitelj.

- ❖ Sandra Pernar u prosincu je prisustvovala okruglome stolu "Podizanje lokalnih glasova na nacionalnu razinu: mapiranje područja diskriminacije u 5 regija" te **otvorenju Kuće ljudskih prava u Zagrebu**, u organizaciji udruge Babe.

MEĐUNARODNA SURADNJA

Program Međunarodna suradnja uključuje razmjenu i prijenos znanja i iskustava sa srodnim organizacijama civilnog društva i institucijama u drugim zemljama.

1. Samostalni i partnerski projekti

1. Projekt „Transparentnost rada tijela javne vlasti – razmjena iskustva i praksi“

Projektom „Transparentnost rada tijela javne vlasti – razmjena iskustva i praksi“, GONG je namjeravao **pružiti pomoć organizacijama iz BiH – CCI te Crne Gore – CDT-u i AMN-u**, u smislu povećanja njihovih kapaciteta za djelovanje na području zagovaranja i poticanja transparentnosti rada tijela vlasti (na svim razinama). Riječ je o projektu kojim je predviđeno **prenošenje GONG-ova „know-how“-a** dotičnim organizacijama, ali i šire, njihova upoznavanja s hrvatskom praksom u 4 područja:

1. javnost rada parlamenta
2. javnost rada Vlade
3. javnost rada lokalne samouprave
4. Zakon o pravu na pristup informacijama.

Cilj projekta bio je osposobiti relevantne organizacije iz BiH i Crne Gore za provođenje dodatnih aktivnosti i projekata, pružiti im dodatna znanja i razviti nove vještine, a radi utjecanja na povećanje javnosti rada tijela vlasti u njihovim zemljama.

U sklopu projekta provedena je analiza te izrađen **Usporedni prikaz stanja transparentnosti tijela javne vlasti u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Republici Hrvatskoj** kao podloga za organizaciju studijskog posjeta organizacija korisnica Hrvatskoj.

Studijski posjet je organiziran tijekom listopada 2009. godine. Tijekom posjeta, organizacije korisnice su upoznate s GONG-ovim projektima i aktivnostima na jačanju transparentnosti tijela javne vlasti u Republici Hrvatskoj. Predstavnici organizacija korisnica posjetili su također Hrvatski sabor i saborsku Službu za odnose s javnošću te su se susreli sa saborskim zastupnicima, a upoznati su i s djelovanjem Transparency international Hrvatska i udruge Delta iz Rijeke. Prilikom posjete Gradu Rijeci, predstavnici organizacija korisnica su upoznati s načinima komunikacije Grada Rijeke i otvorenosti gradskih institucija prema svojim građanima.

Po završetku studijskog posjeta Hrvatskoj, **predstavnici organizacija korisnica izrazili su spremnost da iskoriste određene aktivnosti i iskustava GONG-a pri razvijanju novih aktivnosti svojih organizacija**, a koje će biti usmjerene na jačanje stupnja transparentnosti tijela javne vlasti u njihovim državama. Ovisno o aktivnostima na koje se pojedina organizacija korisnica fokusira u svom djelovanju, njihovi predstavnici su izrazili zadovoljstvo sa upoznavanjem sa pojedinim GONG-ovim aktivnostima. U završnom razdoblju provođenja projekta, predstavnici CCI-a i CDT-a izvijestili su kako su pojedine aktivnosti s kojima su se upoznali kroz ovaj projekt **obuhvaćene u njihovim planiranjima za predstojeće razdoblje** u čemu će im GONG nastaviti pružati podršku u smislu daljnjeg prenošenja tzv. „know-how“-a.

2. Konferencija „Izborni zakon i zakon o sukobu interesa – iskustva i praksa u regiji“ – Sarajevo, BiH

Suzana Jašić i Robert Maračić u siječnju su sudjelovali na međunarodnoj konferenciji „Izborni zakon i zakon o sukobu interesa – iskustvo i praksa u regiji“, u organizaciji Udruženja izbornih zvaničnika, a koja je okupila predstavnike organizacija iz BiH, Hrvatske i Srbije, kao završni dio zajedničkog projekta Udruge izbornih zvaničnika (BiH), Cesida (Srbija) i GONG-a.

3. Konferencija „Brez meje – Bez granica“, Podčetrtek, Slovenija

GONG je u partnerstvu sa slovenskom organizacijom CNVOS u studenome organizirao konferenciju koja je okupila predstavnike hrvatskih i slovenskih udruga (ukupno oko stotinu sudionika) te nadležnih državnih tijela iz obje države. Svrha konferencije bila je razmjena iskustava i stajališta o ekonomskoj krizi iz perspektive razvojnih mogućnosti organizacija civilnoga društva.

2. Treninzi, konzultacije i studijski posjeti

Marshall Memorial Fellowship program – studijski posjet – Zagreb

U ožujku GONG su posjetili američki učesnici Marshall Memorial Fellowship programa, u sklopu koje su posjetili Zagreb i susreli se s predstavnicima različitih institucija i organizacija, te i sa predstavnicima GONG-a. Program je pokrenuo German Marshall Fund, a posjet Zagrebu realiziran je u suradnji s Institutom za međunarodne odnose. U GONG-u su se učesnici upoznali s radom organizacije i specifičnim problemima s kojima se GONG suočava u svom radu.

Workshop on Official Development Assistance (ODA) practices for the Government of Croatia – Zagreb

U ožujku je Sandra Pernar sudjelovala na radionici koju je za službenike hrvatske Vlade organizirao USAID, a na temu programa razvojne pomoći. Sandra je predstavila iskustva GONG-a u provođenju projekata pružanja razvojne pomoći i mogućnostima suradnje između NVO-a i Vlade na tom području.

Studenti menadžmenta na Stanford University – studijski posjet – Zagreb

U travnju je Sandra Pernar održala izlaganje za studente menadžmenta sa Stanford University koji su tijekom studijskog posjeta Europi, posjetili i Zagreb te se susreli s predstavnicima različitih institucija i organizacija, uključujući i GONG.

GRECO delegacija – konzultacije – Zagreb

U travnju je GONG posjetila delegacija GRECO-a (The Group of States Against Corruption), koji je tijelo osnovano od Vijeća Europe kako bi pratilo poštivanje anti-korupcijskih standarda koje zastupa Vijeće Europe. Delegaciju je zanimalo financiranje izbornih kampanja i političkih stranaka, odnosno problemi u tome području, o čemu je kasnije napisan i izvještaj, odnosno dane preporuke Hrvatskoj što treba popraviti.

SIGMA – konzultacije – Zagreb

U travnju su GONG posjetili savjetnici SIGMA-e, a razgovor se vodio o sljedećim temama: odgovornost javnih tijela i državnih službenika; nepristranost i transparentnost administrativnog donošenja odluka, efikasnost mehanizama i zaštita legalnosti Zakona o javnoj upravi, slobodan pristup javnim informacijama i zaštita osobnih podataka. SIGMA je program koji služi kao podrška u modernizaciji državne uprave, a koji je nastao kao zajednička inicijativa OECD-a i Europske Unije.

Studijski posjet u organizaciji BCNL-a – Zagreb

U travnju su u studijskom posjetu Hrvatskoj bili predstavnici civilnog društva i državne administracije iz Bugarske. Posjet je organizirao GONG, na zamolbu BCNL-a iz Bugarske, a kako bi se sudionici upoznali s funkcioniranjem civilnog društva u Hrvatskoj te uvjetima u kojima ono djeluje. Sudionici su posjetili hrvatske institucije – Nacionalnu zakladu za razvoj civilnog društva, Ured za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva, Hrvatski sabor, a u uredima GONG-a, uz predstavnike GONG-a, razgovarali su s predstavnicom Grada Rijeke, te predstavnicima nekoliko udruga (B.a.B.e., CMS i Zelena akcija).

Izaslanstvo Zakonodavnog vijeća posebne upravne oblasti Hong Konga – studijski posjet – Zagreb

U rujnu je GONG posjetilo izaslanstvo Zakonodavnog vijeća posebne upravne oblasti Hong Konga čiji je posjet organizirao Odbor za međuparlamentarnu suradnju Hrvatskog sabora, a tijekom posjeta susreli su se s predstavnicima Sabora, ali i nekoliko drugih institucija i organizacija, pa tako i GONG-a. Zanimalo ih je čuti nešto više o radu GONG-a, posebno o aktivnostima zagovaranja.

Azerbajdžansko Vijeće za potporu NVO-ima – studijski posjet – Zagreb

U studenome, GONG su posjetili predstavnici azerbajdžanskog Vijeća za državnu potporu NVO-ima koje djeluje pod Predsjednikom Republike Azerbajdžan, a čine ga predstavnici NVO-a i Vlade. Oni su u Zagrebu bili u studijskom posjetu koji im je organizirao USAID kako bi se upoznali s hrvatskim

modelom suradnje organizacija civilnog društva i Vlade. U GONG-u su se upoznali s radom organizacije i s time na koji način GONG surađuje s drugim organizacijama te s Vladom.

3. Međunarodne konferencije, seminari, gostovanja i predstavljanje GONG-a

Regionalni NVO konzultacijski seminar o Kodeksu dobre prakse sudjelovanja javnosti za Jugoistočnu Europu – Istanbul, Turska

Sandra Pernar u siječnju je sudjelovala na Regionalnom konzultacijskom seminaru o Kodeksu dobre prakse sudjelovanja javnosti, na kojem je dala inpute na tekst nacrtu Kodeksa dobre prakse sudjelovanja javnosti Vijeća Europe (Kodeks je Vijeće Europe usvojilo krajem 2009. godine). Seminar su zajednički organizirali turska organizacija TUSEV i Vijeće Europe.

Expert Seminar on Electoral Management Bodies – Beč, Austrija

Suzana Jašić je u srpnju sudjelovala na Expert Seminar on Electoral Management Bodies u Beču, u organizaciji Predsjedništva OESS-a. Suzana je sudjelovala kao panelistica te je izložila hrvatska iskustva s DIP-om kao stalnim tijelom.

Radna skupina za izradu amandmana na izborni zakonik, Skopje (Makedonija)

Na poziv Misije OESS-a u Makedoniji, predstavnica GONG-a Vanja Škorić sudjelovala je u rujnu u radu radne skupine za izradu amandmana na izborni zakonik.

Council of Europe Forum for the Future of Democracy - Electoral Systems: strengthening democracy in the 21st century' – Kijev, Ukrajina

Sandra Pernar u listopadu je sudjelovala na Forumu u organizaciji Vijeća Europe u Kijevu na kojem su tema bili izbori. Sandra je održala prezentaciju na temu promatranja izbora od strane organizacija civilnog društva.

HDIM – Varšava, Poljska

Suzana Jašić sudjelovala je u listopadu na Human Dimension Implementation Meeting u organizaciji OESS/ODIHR-a. Suzana je održala izlaganje u sklopu sesije o izborima i demokratskim institucijama.

NOVUM FORUM – Otočec, Slovenija

Sandra Pernar sudjelovala je u studenome na međunarodnom skupu „NOVUM FORUM – Perspektive za aktivno građanstvo“ u Otočcu, u organizaciji slovenskog Inštituta Novum. Sandra je održala prezentaciju GONG-ovih aktivnosti u području poticanja građanskog sudjelovanja te stvaranja boljih uvjeta i mogućnosti za sudjelovanje građana.

Konferencija „Civil Participation in Europe“ – Ljubljana, Slovenija

Sandra Pernar u studenome je sudjelovala na međunarodnoj konferenciji „Civil Participation in Europe“ u Ljubljani, u organizaciji Vijeća Europe, slovenskog Ministarstva javne uprave i CNVOS-a.

Freja Forum – Beograd, Srbija

Sandra Pernar u studenome je sudjelovala na međunarodnom skupu Freja Forum na kojem je održala prezentaciju o iskustvima hrvatskih udruga u procesu pridruživanja Hrvatske Europskoj uniji. Freja Forum svake godine organizira više švedskih organizacija, uz podršku Olof Palme Centra i SIDA-e.

Konferencija “The Impact of Cultural and Citizenship Education on Social Cohesion” – Vilnius, Litva

Sandra Pernar sudjelovala je u prosincu na međunarodnoj konferenciji u organizaciji NECE (Network of European Citizenship Education). Konferencija je iskorištena i kao neformalni susret članova Politeie te su postavljeni temelji za moguću buduću suradnju Politeie i NECE-a.

4. Suradnja s međunarodnim organizacijama

Udruga „Politeia“

Politeia – udruga za građanstvo i demokraciju u Europi aktivna je u području (europskog) građanstva i okuplja organizacije koje zajedno rade i razmjenjuju iskustva u vezi pitanja koja se tiču aktivnog (europskog) građanstva, civilnog društva te edukacije za demokraciju.

Udruga je registrirana u Amsterdamu u ožujku 2008. godine. Osnivači su IPP (Instituut voor Publiek en Politiek - Amsterdam) i GONG.

Tijekom godine udruge su održavale kontakte i razmjenjivale informacije putem maila. GONG i IPP su dogovorili da će u 2010. pokušati prijaviti zajednički projekt za financiranje kroz MATRA program nizozemske Vlade.

ENEMO

ENEMO (Europska mreža organizacija koje se bave promatranjem izbora) je grupa od 19 organizacija civilnog društva iz 17 zemalja s područja bivšeg Sovjetskog saveza te Centralne i Istočne Europe. Riječ je o organizacijama koje su vodeće domaće organizacije za promatranje izbora. ENEMO organizira međunarodne promatračke misije i do sada su organizacije članice promatrale više od 110 nacionalnih izbora u različitim europskim državama te trenirale više od 100.000 promatrača. GONG je jedan od organizacija osnivačica ENEMO-a i njegov član.

U rujnu 2009. godine trebala se održati Skupština ENEMO-a, ali zbog nedostatka kvoruma, održan je tek neformalni sastanak na kojemu je GONG predstavljao Mihael Rukavina. Na sastanku je trenutni sekretarijat izvijestio o tome da je u tijeku prikupljanje sredstava za izradu novih internetskih stranica te da je pokrenut postupak registracije ENEMO-a na području Rumunjske.

GONG je tijekom godine sudjelovao u nekoliko promatračkih misija ENEMO-a, što je navedeno u dijelu izvještaja koji se odnosi na promatranje izbora.

CEDAG

CEDAG (Europsko vijeće za neprofitne organizacije) je mreža europskih organizacija koja funkcionira kao europska platforma nacionalnih neprofitnih krovnih organizacija i nacionalnih organizacija od općeg interesa. GONG je krajem 2008. dobio pozivnicu da postane član CEDAG-a te je početkom 2009. to i postao. Tijekom godine CEDAG je prijavio jedan projekt za financiranje kroz EU fond, u kojem je GONG predviđen kao partner.

ORGANIZACIJSKI RAZVOJ

1. Rad udruge

A. Vođenje udruge

Do travnja 2009. godine udruhu je vodio Upravni odbor u sastavu: Suzana Jašić (predsjednica Upravnog odbora i predsjednicu Udruge), Dragan Zelić (zamjenik predsjednice) i Vanja Škorić (članica).

U siječnju 2009. godine održana je redovita Skupština udruge na kojoj je usvojena odluka o promjeni Statuta, prvenstveno u cilju izmjene strukture organizacije, što je kao strateška mjernica prihvaćeno na strateškom planiranju GONG-a u svibnju 2008. godine.

U skladu s prihvaćenim novim Statutom te predloženim promjenama u strukturi organizacije, na Skupštini su izabrani članovi Vijeća GONG-a (njih 9), novouspostavljenog tijela nadležnog za donošenje strateških odluka u svrhu razvoja i dobrobiti udruge. U Vijeće su izabrani: Dragan Bagić, Jelena Berković, Marijana Grbeša, Suzana Jašić, Vesna Kesić, Josip Kregar, Zdravko Petak, Marina Škrabalo i Nenad Zakošek. Članovi Vijeća među sobom su izabrali Vesnu Kesić za predsjednicu Vijeća, te Nenada Zakošeka za njenog zamjenika.

Članovi Vijeća, u skladu sa Statutom imenovali su članove Izvršnog odbora GONG-a, tijela koje upravlja radom udruge na operativnoj razini. Imenovani su: Sandra Pernar, Vanja Škorić i Dragan Zelić. Članovi Izvršnog odbora među sobom su izabrali Sandru Pernar za izvršnu direktoricu i Dragana Zelića za njenog zamjenika.

Nadzor rada udruge u 2009. godini je obavljao Nadzorni odbor u sastavu: Jagoda Munić (predsjednica Nadzornog odbora), Gordan Bosanac (zamjenik predsjednice) i Albina Dlačić (članica).

U kolovozu je održan trodnevni sastanak Vijeća i Izvršnog odbora GONG-a na kojem je detaljno raspravljen aktualni strateški plan te dane strateške smjernice za sljedeće razdoblje.

B. Osoblje

GONG je u 2009. godinu ušao s 14 zaposlenih osoba, no taj se broj tijekom godine smanjio. Postupnim zatvaranjem regionalnih ureda (Rijeka, Slavonski Brod, Zadar), odnosno istekom ugovora osoba zaposlenih u tim uredima, tijekom godine broj zaposlenih je umanjeno za 5. Dodatno, u listopadu je još jedna osoba napustila udругu prešavši na drugo radno mjesto te je GONG u novu godinu ušao s 8 zaposlenih osoba.

Osim stalno zaposlenih, GONG je povremeno surađivao s nizom vanjskih suradnika na različitim projektima (treneri, suradnici na projektu i sl.).

Krajem godine započeo je rad na ustrojavanju timova između zaposlenika te je osmišljena struktura po kojoj zaposlenici djeluju u 4 programska i 4 razvojna tima. Programski timovi se odnose na GONG-ove programe: Izborni sustav, Dobro upravljanje, Aktivni građani i Međunarodna suradnje, dok su razvojni zaduženi prikupljanje sredstava, administraciju udruge, računovodstvo i financije (GRIF) i internetske stranice udruge.

C. Edukacija

- ❖ Sandra Pernar u ožujku je u Zagrebu sudjelovala na **Informativnom danu Grundtvig** (Grundtvig je jedan od programa mobilnosti EU).
- ❖ Albert Jedrejčić i Sandra Pernar u lipnju su u Zagrebu sudjelovali na **radionici pripreme izvještaja za shemu dodjele bespovratnih sredstava Phare 2006** – Enabling the Civil Society Sector in the Pre-accession Process in the Area of Democratization and Human Rights, u organizaciji Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU.
- ❖ Sandra Pernar u rujnu je sudjelovala na **Summer Academy on European Integration**. Riječ je o edukativnom programu koji je okupio 29 sudionika iz različitih europskih zemalja, a koji svake godine organizira Zaklada Aleksandra Kwasniewskog. Program je trajao tjedan dana, uključivao je različite teme (pojedine politike EU, Europske integracije i ekonomsku krizu, Globalizaciju i medije itd.), a održan je u Gdansku (Poljska).
- ❖ Dragan Zelić u studenome je sudjelovao na **treningu RCPAR-a** u Torinu (Italija). RCPAR je petogodišnji regionalni projekt (2008-2013) UNDP-a iz Bratislave koji okuplja državne institucije, akademske ustanove, organizacije civilnog društva, a u cilju razmjene ideja, iskustava i poticanja pisanja MCA (Multy Country Activities), tj. pisanja zajedničkih projekata.
- ❖ Albert Jedrejčić u prosincu je u Zagrebu sudjelovao na **seminaru „Porez na dodanu vrijednost od 1. siječnja 2010., financijski izvještaji za 2009. i ostale aktualnosti u poslovanju neprofitnih organizacija“**.
- ❖ Maja Kočiš je sudjelovala u **programu izobrazbe „EU u zajednici“**, u organizaciji udruge DIM. Program je uključivao 3 seminara: „Mi kao građani EU“ (svibanj), „Pitanja i odgovori o EU fondovima“ (lipanj) i „Od ideje do projekta“ (listopad).
- ❖ Mirela Travar je sudjelovala u **obrazovnom programu o Politici za mlade**, u organizaciji Mreže mladih Hrvatske. Program se sastojao od 3 modula: „Razvoj nacionalne i lokalnih politika za mlade“ (travanj), „Politika za mlade i europski standardi – europski izazovi za RH“ (srpanj) i „Participacija i umrežavanje mladih – alati zagovaranja razvoja politike za mlade“ (listopad).

D. Volonteri

Veliki broj volontera i članova aktivno je sudjelovalo u brojnim aktivnostima GONG-a, kao što su promatranje izbora, distribucija materijala i pomoć u organiziranju javnih predstavljanja GONG-a. Dodatno, tijekom 2009. godine u uredu GONG-a je na programskim djelatnostima angažirana jedna volonterka, što je začetak GONG-ova plana o ustrojavanju mogućnosti za volontiranje na programima GONG-a, što bi bilo od koristi za same volontere (studente ili tek diplomirane mlade profesionalce) u smislu iskustva, a za GONG u smislu doprinosa volontera radu zaposlenika.

Tijekom 2009. godine:

- 11 volontera zadovoljilo je uvjete članstva
- 2191 građanin nalazi se u bazi volontera – od toga 200 stalno aktivnih
- zabilježeno je oko 7300 volonterskih sati građana.

E. Prikupljanje financijske potpore

Tijekom 2009. financijski okvir poslovanja GONG-a uključivao je nekoliko kratkoročnih projekata (do 6 mjeseci) i nekoliko projekata na dulje razdoblje.

Kratkoročni projekti su uglavnom uključivali aktivnosti koje su se provodile na lokalnoj razini (projekt „Misli globalno, djeluj lokalno“, ali i projekte provedene na nacionalnoj razini (projekti „Prvi put biram“ i „Europa u razredu“). Financijska potpora za projekt „Misli globalno, djeluj lokalno“ osigurana je od samih gradova u kojima se provodio: Pazina, Rijeke i Zaboka, a za druga dva projekta od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Balkan Trust for Democracy i Grada Zagreba.

Projekti koje smo provodili u razdoblju od 12 i više mjeseci (aktivnosti zagovaranja, projekt LOTUS, Radio GONG, Zagovaračka mreža itd.) su financirani od Europske unije i Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Također, krajem 2008. godine po isteku trogodišnje potpore zagovaračkim aktivnostima GONG-a od strane Instituta Otvoreno društvo, GONG je aplicirao za novu trogodišnju potporu koja mu je odobrena početkom 2009. godine za period od 2009.-2011. godine. Inače, 2009. godina je bila godina u kojoj GONG nije imao pravo na korištenje trogodišnje institucionalne potpore Nacionalne zaklade, a s istekom tog roka, krajem godine GONG je aplicirao za novu trogodišnju institucionalnu potporu Nacionalne zaklade u razdoblju od 2010.-2012. godine, što je u prosincu i odobreno. Uzevši navedeno u obzir, 2009. godina predstavljala je velik izazov u smislu osiguravanja financijskih sredstava za rad udruge te je s tim u vezi tijekom čitave godine dodatna pažnja posvećena upravo tome pitanju. U tu je svrhu GONG napisao veći broj projektnih prijedloga i aplicirao na različite natječaje za dodjelu financijskih sredstava organizacijama civilnih udruga. Od uspjeha u tome području izdvajamo dobivanje sredstava za provedbu 20-mjesečnog projekta od strane Europske komisije iz Bruxellesa kroz program IPA 2008 te za provedbu 12-mjesečnog projekta financiranog od Delegacije Europske unije u Hrvatskoj kroz program IPA INFO 2008. Do kraja 2009. godine GONG je prijavio još dva značajna projekta za financiranje kroz dvije linije programa IPA 2008, odluka o kojima će biti donesena u jesen 2010.

Velik uspjeh tijekom posljednjih nekoliko godina postignut je u diversifikaciji izvora financijskih sredstava za aktivnosti GONG-a. U svakom trenutku smo aktivnosti provodili uz financijsku potporu najmanje 8 različitih domaćih i stranih donatora, umanjujući time ovisnost o samo jednom od njih. No, velik izazov u budućnosti će biti odlazak većine stranih donatora iz Hrvatske, te oslanjanje isključivo na domaće izvore financiranja i EU fondove. Tijekom 2009. godine GONG je, unatoč vrlo malom broju zaposlenih te slijedom toga ograničenim kapacitetima koji su u to mogli biti uloženi, pokazao izuzetnu sposobnost i uspjeh u apliciranju za EU fondove te vjerujemo da možemo biti optimistični u vezi toga i u narednom razdoblju.

Korak ka osiguravanju samoodrživosti udruge predstavlja osnivanje GRIF odjela (Gong računovodstvo i financije) - djelatnosti čiji je cilj stjecanje prihoda za samofinanciranje GONG-a, a o kojemu je više već napisano ranije u izvještaju (u dijelu u vezi Programa Aktivni građani). GRIF odjel posluje uspješno od samog osnutka i doprinosi osnovnom cilju zbog kojeg je i osnovan, samofinanciranju GONG-a.

F. Sastanci

Zaposlenici GONG-a održali su brojne sastanke s predstavnicima Vlade, Hrvatskog Sabora, DIP-a, USKOK-a, više ministarstava (Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvo uprave...), lokalnih vlasti, političkih stranaka, medija, organizacija civilnoga društva i drugih institucija.

Također, GONG su posjetile brojne međunarodne organizacije te predstavnici Europske unije i većeg broja stranih veleposlanstava u RH (američkog, kanadskog, nizozemskog, norveškog...).

2. Suradnja s medijima

Tijekom izvještajnog razdoblja nastavili smo razvijati partnerske odnose s medijima i novinarima u Hrvatskoj.

Aktivnosti i projekti GONG-a su tijekom izvještajnog razdoblja zabilježili **više od 900 pojavljivanja u nacionalnim i lokalnim medijima** - TV i radio stanicama, novinama i Internet portalima. Pored toga, audio i video spotovi GONG-a o pravu na pristup informacijama (kampanja je provedena u rujnu i listopadu), su emitirani u programu javne nacionalne televizije, bez naknade.

Na kraju!

Prijenos provedbe programa volontiranja u Hrvatskom saboru na saborske službe

U ljeto 2009. godine GONG je definitivno prekinuo izravno sudjelovanje u provedbi volonterskog programa „Volontiram u Hrvatskom saboru“, čije je provođenje (pod nazivom „Internship program“) započeo GONG 2001. godine, a Sabor započeo preuzimati provedbu u 2008. godini (kada je i promijenjen naziv). U 2008. i prvoj polovici 2009. godine, predstavnica GONG-a djelovala je kao stručna podrška provedbi Programa u Saboru, a po završetku razdoblja volontiranja prve generacije u programu „Volontiram u Hrvatskom saboru“, Sabor je nastavio samostalno provoditi Program dalje, na temelju prenesenih iskustava GONG-a.

*! Od početka provođenja projekta u okviru GONG-ova Internship programa, 78 studenata i mladih profesionalaca volontiralo je za 34 zastupnika i nekoliko Klubova zastupnika, te u 9 vladinih ureda i u tijelima lokalne/područne samouprave u kojima se projekt provodio do svibnja 2005. godine. Uračunavši i generaciju koja je 2008. godine započela volontirati u programu „Volontiram u Hrvatskom saboru“, možemo reći da je GONG sudjelovao u uvođenju **ukupno 128 studenata u program volontiranja u Saboru.***

!! Uzevši u obzir da je Program u vrijeme pokretanja 2001. godine bio prvi program volontiranja u hrvatskim državnim institucijama te ozbiljne prepreke na koje smo nailazili, posebice u prvim godinama provođenja Programa, činjenica da je Sabor preuzeo vođenje Programa za buduće studente, veliki je uspjeh, na koji smo izuzetno ponosni!

Poseban doprinos GONG-a

- ❖ Kao i ranijih godina, GONG je sudjelovao na konzultacijama s predstavnicima Delegacije Europske unije pred sastavljanje Izvješća o napretku Hrvatske te dao doprinos izradi tog dokumenta u područjima kojima se udruga bavi.
- ❖ U 2009. godini je objavljen Human Rights Report američkog State Departmenta za 2008. godinu, u kojem se referira na izvještaj GONG-a o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama.

GONG FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ 2009.

GONG je organizacija koja se financira od potpora i donacija (domaćih i stranih) i iz vlastite djelatnosti (samofinanciranje).
Fiskalna godina traje od 01.01. do 31.12. Financijski izvještaj obuhvaća bilancu, račun prihoda i rashoda i pregled troškova po grupama. Svi navedeni iznosi su u HRK.

<i>Bilanca</i>		<i>Račun prihoda i rashoda</i>	
Aktiva		Prihodi	
Financijska imovina	114.394	Preneseni višak prihoda iz 2008.g.	63.935
Nefinancijska imovina	51.381	Prihodi iz proračuna Republike Hrvatske i proračuna lokalne samouprave	296.000
Ukupna aktiva	165.775	Prihodi od članarina	470
		Prihodi od vlastite djelatnosti	90.789
		Prihodi od donacija građana	9.360
		Prihodi od ugovorenih donacija	1.719.710
		Ostali prihodi	3.300
		Ukupno prihodi	2.183.564
Pasiva		Rashodi	
Obveze	354.190	Rashodi za zaposlene	1.276.040
Vlastiti izvori	-188.415	Materijalni rashodi	1.096.818
Ukupna pasiva	165.775	Financijski rashodi	40.354
		Ostali rashodi	1.577
		Ukupno rashodi	2.414.789
		Manjak prihoda	-231.225
Pregled troškova po grupama			
Neto plaće zaposlenika	731.622	Ostali troškovi	
Plaće porezi, doprinosi i davanja	543.860	Honorari i studentski ugovori	192.224
Ukupno plaće	1.275.482	Knjigovodstvene usluge	56.120
		Uredski materijal	17.022
		Oprema i održavanje	17.334
		Najam ureda	46.091
		Režije	58.050
		Komunikacije (Internet, telefon, poštarina)	130.735
		Audio, video i tiskani materijali	71.330
		Putni troškovi i smještaj	195.933
		Reprezentacija (edukacije, konferencije, okrugli stolovi, tribine, sastanci)	48.465
		Bankarske usluge	24.689
		Evaluacija i konzalting	100.434
		Računalne usluge	91.876
		Ostali troškovi	89.004
		Ukupno ostali troškovi	1.139.307
		Ukupno troškovi	2.414.789

POSEBNA ZAHVALA

GONG je neprofitna organizacija koja ovisi o potporama i donacijama.
Bez potpore donatora, GONG ne bi bio u mogućnosti ostvariti predviđene ciljeve.

Donacije u novcu

do 5.000

Grad Slavonski Brod

do 15.000

Grad Pazin

Grad Pula

Primorsko - goranska županija

do 30.000

Grad Zabok

Veleposlanstvo SAD-a, Zagreb

do 40.000

Grad Zagreb

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija RH

do 55.000

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH

Veleposlanstvo Kraljevine Norveške, Zagreb

do 170.000

Grad Rijeka

do 310.000

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Zagreb

Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske, Zagreb

do 550.000

Institut Otvoreno društvo, Budimpešta

do 800.000

Europska unija

donacije u uslugama i dobrima

do 3.000 (po pravnoj osobi)

Prostor i štandove za odvijanje naših aktivnosti ustupile su nam bez naknade mnoge jedinice lokalne samouprave, gradske institucije i druge. Radio prostor ustupile su nam bez naknade mnoge radio postaje. Zahvaljujemo se na velikodušnoj potpori i suradnji.